

Vi kvinnor

I DEMOKRATISKT VÄRLDSFÖRBUND

Nr **1**

LÄS

i detta nummer:

Det höjda mjölkpriset äter upp
1/3 av barnbidragshöjningen

Ge kvinnorna en chans att
välja

Man skall inte kritisera det
man inte känner till

Mot atomvapnen — för ned-
rustning

Hur är HAN i hemmet?

Inför KDV:s kongress

Studiedagar om mödra- och
barnaskydd

Barnsida, noveller, dikt, mat-
recept, handarbete, korsord
m. m.

OMSLAGSBILDEN:

Söndagspromenad . . . Men
bara 5 procent av papporna
påstås ha tid och ork till
såna här promenader. Läs
vidare på sid. 10—11.

Årg. 10 - 1958 - 50 öre

Kära läsare av VI KVINNOR

Det förefaller naturligt för en tidningsutgivare att känna en sorts föräldraansvar. Liknelsen haltar förstås — en tidning kan ju bli så gammal som t. ex. den engelska Times. Men i en tidnings ungdom är jämförelsen inte oäven. Som med »Vi Kvinnor». Under de första åren av dess tillvaro tänkte utgivaren varje månad på dess mat och kläder och på dess uppförande. Nu väl-lar den mindre bekymmer och den börjar bli ganska självständig. Ni vet hur moderna barn är vid tio års ålder! Innan vi släpper denna lekfulla jämförelse kan vi väl ena oss om att det andra decenniet i ett barns liv är minst lika krävande som det första.

Hur vill vi nu ha vår tidning? Ja den ska vara underhållande och lättläst och därigenom lättsåld — det förstår t. o. m. utgivaren. Men det är mitt hopp att många läsare delar min åsikt att detta inte är nog för att berättiga vår tillvaro. Det kommer i varje fall att dröja bra många år innan vi i fråga om spännande innehåll och flott utstyrsel kan tävla med en rad andra

tidningar. Och än så länge är tidningen ingen större inkomstkälla även om vi är stolta över att den bär sig. Så det måste vara något annat som gör att SKV:s medlemmar går många steg i många trappor varje år för att sälja tidningen.

»Vi Kvinnor» har verkligen ett angeläget ärende. Den vill i varje nummer ge något som påminner om kvinnornas uppgift och ansvar i vår värld av i dag. Den vill ge glimtar av samarbetet och av vänskapen mellan kvinnor i hela världen. Den vill hjälpa till att vidga vänskretsen och dra in allt flera kvinnor i aktiv sam-verkan för kvinnornas fulla samhällsliga rättigheter, för deras fulla andel i samhällsarbetet, för barnens välfärd, för krigets och krigshotets avskaffande — för fred på jorden.

Ett gott nytt år kära läsare!

Ett framgångsrikt nytt år kära tidning!

Utgivaren.

KDV håller kongress i maj

Vid KDV:s rådsmöte i Helsingfors i juni 1957 beslutades att förbundet skall hålla sin fjärde kongress på våren 1958. Redan tidigare har vi publicerat det upprop råds-mötet riktade till KDV-organisatio-nerna och alla kvinnor i världen om uppslutning kring kongressen.

Främst på kongressens dagordning står frågan om *kvinnans roll och ansvar i vår tid och KDV:s uppgifter*. Det är frågan om försvaret av freden, om kvinnornas strävanden för att utveckla förståelse och vänskap mellan folken, om förbättrade förhål-landen för familjerna, om försvaret av kvinnans rättigheter och om ung-domens uppföstran.

En annan viktig punkt på dagord-ningen är fastställandet av nya stad-gar för KDV.

För att få till stånd största möj-liga koncentration kring de viktigas-te problemen beslutade KDV:s byrå vid sitt sammanträde i november förra året att kongressen skall delas upp på tre olika konferenser, i vilka ombuden allt efter önskan kan del-taga.

Den ena konferensen skall koncen-trera sig kring frågan om *fredens bevarande och livets skydd*, med allt vad detta innebär i fråga om kam-

pen mot atomvapnen och proven med dessa vapen samt atomkraftens an-vändning för att göra människornas liv bättre och rikare.

Temat för den andra konferensen kan kort och gott sammanfattas i orden *kvinnans rättigheter*. Det är rätten till arbete och lika lön för lika arbete, mödra- och barnskyddet och kvinnans politiska och juridiska rät-tigheter.

Den tredje konferensen gäller *bar-nens och de ungas utbildning och uppföstran i en anda av fred och vän-skap mellan folken*.

*

Vår värld är stor och problemen ganska olikartade i olika delar av världen. Problem som i dag är cen-trala för kvinnorna i en rad länder i Asien, Afrika och Sydamerika är för längesedan lösta hos oss. Men ti-den står inte stilla, nya förhållanden skapar nya problem som måste lösas. Och en del av de problem vi i all-mänhet anser lösta hos oss är i verk-ligheten långt ifrån avklarade. Tag exempelvis frågan om kvinnans rätt till arbete. I allmänhet anser vi väl att visst har den svenska kvinnan rätt till förvärvsarbete. Men den rät-ten är ju fullkomligt illusorisk om det inte finns något förvärvsarbete

att tillgå för kvinnor. Den situatio-nen har vi i många delar av landet, främst i övre Norrland — men inte bara där. Därtill kommer att kvin-nornas möjligheter att ta önskat för-värvsarbete begränsas genom ar-betsmarknadens ovillighet att ord-na deltidsarbete, som för många kvinnor med småbarn erbjuder den enda möjligheten för dem att förena omsorgen om barnen och hemmet med arbete ute i produktionen. De tvingas därför stanna hemma, fast de gärna ville ha ett arbete och be-höver det. Här har vi en dold arbets-löshet bland kvinnorna som vi måste ägna uppmärksamhet åt.

Frågan om de ungas rätt till en utbildning som svarar till deras an-lag och begåvning är en annan fråga som sannerligen ännu väntar på sin lösning också i vårt land. Och den pest som brett ut sig i USA och Västeuropa och som kort kan karak-täriseras med orden dålig film och gangsterlitteratur har vi heller inte förskonats ifrån. Kampen mot denna smuts och problemet om att skapa ett sundare nöjesliv för de unga är lika aktuellt för oss som för kvin-norna och mödrarna i en rad andra länder.

Det är bland annat dessa frågor vi måste ställa i förgrunden i vårt ar-bete under de närmaste månaderna, då vi förbereder vårt eget deltagande i KDV:s fjärde kongress.

Dyrare mjölk tar 1/3 av barnbidrags- höjningen

Den 1 januari höjdes de allmänna barnbidragen från 290 kronor om året till 400. Höjningen är något mindre och kom ett halvår senare än vad barnfamiljerna hade skäl att hoppas på hösten 1956, när familjeberedningen kom med sitt förslag om en höjning till 432 kr. från och med 1 juli 1957.

Men bättre sent än aldrig, har mammorna resonerat. Ända tills det kom smolk i mjölken.

Barnbidragshöjningen kom inte ensam — den hade sällskap. Och sällskapet hette 9 öre mer för mjölken. Mjölken som barnen måste ha... Och bakom ligger staten: slopade subventioner till mjölkproduktionen.

— Det kunde man ju ha tänkt sej, säger fru Maja Eriksson, finansminister i en familj på 7 personer ute i en av Stockholms södra sovdäcker. Ett tag trodde jag att första svaret på de höjda barnbidragen skulle bli ännu dyrare barnkläder, men det blev alltså mjölken. Och den är ju outhärlig för oss. Jag har hört husmödrar säga att man får gå över till svagdricka och det kan man naturligtvis göra om det är bara vuxna i familjen. Men har man barn kan man inte det, de behöver mjölken.

— För oss, säger fru Eriksson, innebär prisökningen att jag måste ut med drygt 40 öre om dagen mera bara för mjölken. Vi gör av med mellan 4 och 5 liter om dagen och dessutom köper min man mjölk på arbetsplatsen till smörgåsarna han har med sej. Jag har räknat ut att den här prishöjningen kostar oss mellan 13 och 14 kr. i månaden. Min äldsta flicka har fyllt 16 år och arbetar som praktikant på ett kontor inne i stan. För de fyra andra har vi barnbidrag — men bara fördyringen på mjölken äter upp omkring 38 procent av det vi får i höjt barnbidrag. Nu talas det ju om att en del konserver — köttbullar och sånt där — går ner i pris, men

Ett nytt år — vad skall det ge oss?

»Aldrig förr har en sådan känsla av meningslöshet förfrusit de ungas drömmar. Aldrig förr har man haft skäl att känna hur människoslaktet färdas på en väg som inte har annat slut än en bottenlös avgrund. Den enskildes död måste vi alla möta, men kollektiv död har aldrig förr varit en bister möjlighet.»

(Ur Bertrand Russells öppna brev till Eisenhower och Chrusjtjov, The New Statesman 23 nov. 1957.)

det har inte vi med många barn någon glädje av, det är sånt som vi aldrig köper därför att det skulle bli alldeles för dyrt. När man har stor familj och inte själv har möjligheter arbeta borta och tjäna något, då måste man beräkna sina inköp väldigt nog om det hela ska gå ihop.

Förresten tycker jag att alla fördyringar drabbar just oss barnfamiljer värst. Det är naturligtvis för att vi har den minsta ekonomiska motståndskraften... Som nu de höjda spårvägs- och busstaxorna. Jag har en syster i Kärrtorp (det är en annan stockholmsk sovdäck på söderkanten), och före den senaste taxehöjningen reste jag på s. k. lokalbiljett till henne och hem igen för 1 kr. Nu kostar det 2:20. I julas var vi hos henne hela familjen på besök en dag — den resan kostade oss 13:20. Och min stora

flicka får betala 10 kr. mer för sitt månadskort nu än före den 24 november.

Jag tycker, säger fru Eriksson till slut, att den här nya höjningen av mjölkpriset är skamlig. Alla vet ju att barnbidragen under åren som gått förlorat en stor del av sitt värde på grund av de ständiga prishöjningarna. När familjeberedningen för över ett år sedan föreslog att de skulle höjas den 1 juli 1957 till 432 kr. så räknade de med hur penningvärdet var på våren 1956. Regering och riksdag prutade ner summan så det inte kunde bli tal om att barnbidragens ursprungliga värde blev återställt. Och trots det är man nu i full färd med att minska deras värde igen. För ingen vill väl förneka att det är barnfamiljerna som är de största mjölkkonsumenterna i landet.

Britta.

Gunnel Granlid:

Ge kvinnorna en chans att välja!

Ett samtal som jag för en tid sedan hade med en kvinna gav mej en del att tänka på. Hon är husmor i en arbetarfamilj och mannens yrke hör inte till de mera välbetalda. Om dagarna sköter hon hemmet och sina tre småttingar. När mannen kommer hem vid femtiden äter de middag och sedan är det strax tid för hustrun att försvinna. Då ska hon till sitt arbete vid SJ, hon jobbar som uppasserska på nattågen. Arbetstiden sträcker sig till fram emot morgonen, då kommer hon hem utan att ha fått en blund i ögonen och naturligtvis dödstrött. Men på morgonen får hon inget tillfälle att vila sej, då måste hon ta itu med arbetet i hemmet. Två timmar på dagen får hon sova — det är när yngsta barnet sover middag. De två andra tar en grannfru hand om under tiden.

— Men är det nödvändigt att du sliter så? Klarar ni er inte på din makens lön?

— Jo, vi skulle väl klara oss, men då skulle man inte få unna sig någonting. Nu kan vi kosta på oss litet, behöver inte vända på slantarna som förr, och i år har vi skaffat bil.

Ett annat exempel:

En ung husmor, vars make även han är industriarbetare. Makarna har två små barn och skötseln av dem och hemarbetet klarar hustrun på dagarna. På nätterna arbetar hon på sjukhus.

— Vore det inte bättre om du fick arbeta på dagen och fick nattro? Det går väl inte i längden att hålla på så där. Ni kanske får större utgifter med ett sånt system, men ändå...

— Nej, kära du! Jag skulle inte kunna lämna ifrån mig barnen en hel dag. Det har jag inte hjärta till.

Även i den familjen har man bil och lever, tack vare hustruns inkomst, utan överhängande bekymmer — för ekonomin.

Instängd och bunden...

Men jag har också träffat kvinnor, där förhållandet är det rakt motsatta. Så var fallet med en mamma till två

Den här unga damen har också hem och barn att ta hand om, men hon klarar det därför att hennes förvärvsarbete — i Tipstjänst — är ett halvtidsarbete.

barn, vilken en gång luftade sina bekymmer för mej. Familjen hade en dålig lägenhet. Bodde i ett rum och kök, omodernt. Mamman var tidigare van vid yrkesarbete. När barnen kom ansåg hon det dock bäst att stanna hemma. Nu var hon oerhört nervös och kände sig instängd och bunden vid hemmet. Den undermåliga lägenheten var givetvis en av orsakerna till hennes psykiska tillstånd. Men det skulle med säkerhet vara välgörande för henne att komma ut i förvärvslivet på nytt. Hon behövde få nya kontakter och känna att hon någon gång fick vara sig själv. Men hon kunde inte placera barnen, och hon ryggade för en hel arbetsdag borta. Som husmor var hon mycket ambitiös, sydde och knåpade med det mesta, och jag tror nog hon skulle ha svårt att sluta med det, även om hon hade förvärvsarbete. Detta insåg hon också själv. Vi blev båda till slut överens om, att ett arbete utanför hemmet på en fyra—fem timmar skulle vara idealiskt för henne.

Tid och ork räcker inte

I de båda förstnämnda fallen kan mammorna naturligtvis inte hålla på i samma takt någon längre tid. De blir utslitna i förtid, familjelivet spolie-

och hela tillvaron blir förryckt. Frågan är hur en mor, som arbetat en hel natt, sedan skall orka ta hand om barnen, som givetvis kräver lika mycket av mamma som tidigare. Orkar hon svara på barnens alla frågor? Har hon någonsin tid att sätta sig ner tillsammans med dem och leka eller berätta en saga? Jag tvivlar på det. Familjerna får en högre standard genom hustruns inkomst — det är sant och det skall man inte missunna dem — men hur mycket får de betala? Är det värt priset?

De båda nattarbetande husmödrarna tyckte själva att det gick bra att sköta sin dubbelsyssla, men de erkände utan förbehåll att de sällan öppnade en bok, ännu mer sällan läste en kultur- eller ledarartikel i dagstidningen. Långt mindre hade de tid att delta i någon föreningsverksamhet eller ideell rörelse, besöka bio eller teater. De arbetade för en högre standard, men fick tack vare detta skala bort många av de värden livet kan ge. Vad värre är: ingen av dem var över sig intresserad av själva arbetet de utförde. Vad återstår sedan av livsvärden? Jo, de hade ju barnen, som de båda var mycket fästade vid, och hemmet, som de nu kunde rusta upp, och så — bilen.

På söndagarna stuvades familjen in

i bilen, och så gav man sig ut. Det var det enda tillfället familjen var samlad någon längre stund. Men vad tycker barnen om den ordningen? Har de samma nöje som föräldrarna av att rusa fram på riksvägarna?

Samvaron med barnen väsentlig

Jag har studerat mina egna barn — fyra och ett och ett halvt år gamla — på bilturer. De har inte roligt. Bäst tycker de om pauserna, då man går ut och sträcker på benen, springer över skogsbackarna, plockar blommor och bär och solar vid stranden. Skulle bilen för dem få ersätta lässtunderna på kvällarna — ja vi »läser» även med den minsta — leken efter middagen och visstunderna, ja då tycker jag det skulle vara synd om dem.

Och hur skall barn någonsin inse vad böcker kan ge, om ingen av föräldrarna har tid att öppna en bok? Hur skall de någonsin lära sig lyssna till njutbar musik, om ingen har tid att lyssna med dem? Hur skall de kunna odla sin smak för god film och teater, om de

som barn aldrig får se film eller teater tillsammans med föräldrarna, som de kan fråga och få förklaringar från?

Själv minns jag hur mina föräldrar drog iväg med oss barn till stadens teater en gång om året. Det var vid jul-tid, och man uppförde enligt tradition en barnpjäs då. Den var inte alltid så bra för barn kanske, men heller aldrig direkt dålig eller skrämmande. De teaterbesöken glömmar jag aldrig. Det var fest, det var en högtidsstund för oss barn de få timmarna i den vackra teatersalongen. På kvällarna samlades vi ofta runt radioapparaten för att lyssna på ett program, som kunde vara lämpligt för såväl barn som vuxna. Det var alltid vissa ceremonier vid en sådan lyssnarstund, ingenting märkvärdigt, men dock — de gjorde sitt till för stämningen. Får barnen i en arbetsjaktad familj av de ytterlighetsslag jag här presenterar, någonsin uppleva något liknande?

Men hur skall man då bära sej åt? Man fruktar ju att detta jäkt och slit från husmödrarnas sida slutar med en krasch. Hur länge skall de hålla ut i detta vanvettiga tempo? Kan man rätt

och slätt rekommendera att de skall sluta med sitt arbete utom hemmet, sälja bilen och ägna sig åt familjen. Nej, naturligtvis inte. Det tredje exemplet visar att problemet är mer komplicerat än så.

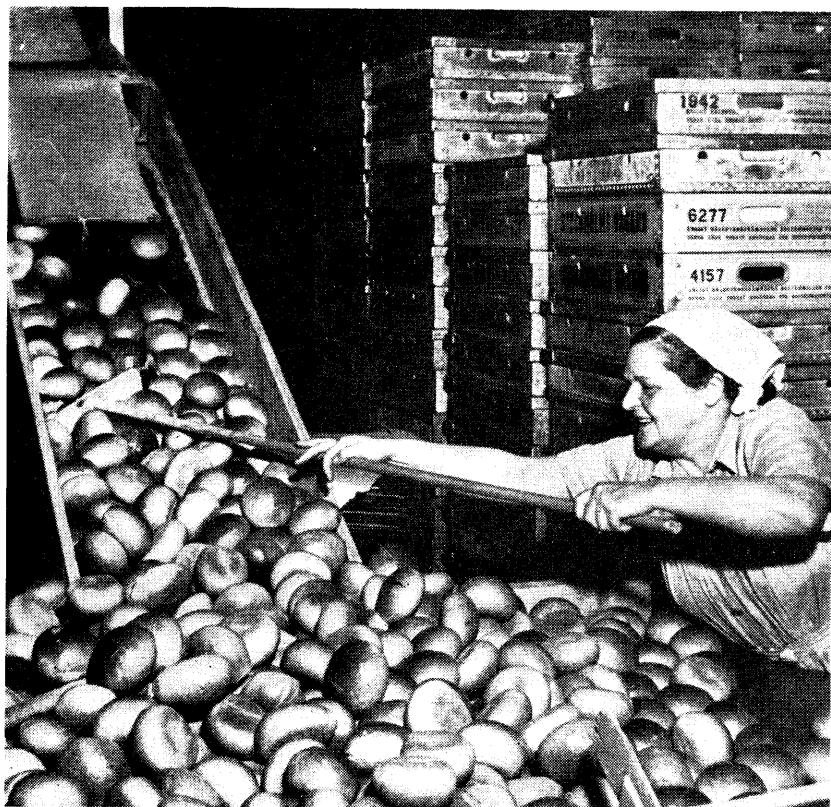
Nyckelordet heter deltidsarbete

Det finns ett nyckelord, som alltid dyker upp i detta sammanhang: Deltidsarbete. Fick de båda första mammorna arbeta hälften av vad de nu gör, kanske de kan leva ett normalt liv, eller rättare, vad jag betraktar som ett normalt liv: samvaro med familjen åtminstone en eller ett par kvällar i veckan, kulturella fritidssysselsättningar som läsning, teater- och biobesök, umgänge med andra människor inte för umgängets skull utan för andlig vederkvickelse, och deltagande i någon förenings- eller studieverksamhet. Den tredje kvinnan förlamas till tanke och själ av bundenheten vid hemmet. 3—4 timmars förvärvsarbete om dagen skulle kunna återge henne glädjen över sitt hem och sina barn.

Är det alldeles säkert att de båda förstnämnda »fallen» föredrar deltidsarbete med dess minskade inkomster? Det vet jag naturligtvis inte, men ett vet jag, nämligen att de aldrig fått någon chans att välja. Det är mycket ont om deltidstjänster för kvinnor, ja, i de flesta fall är det rent omöjligt att spåra upp något lämpligt. Daghemmen är överfyllda. Var skall då barnen placeras när mamma arbetar?

Jag anser att det är samhällets plikt att nu verkligen gripa in för att rädda bl. a. dessa tre mödrar ur en kuslig kretsgång, som kan ända med katastrof för dem själva och deras familjer. Stat och kommun måste på allvar ta upp frågan om arbetstiden för de kvinnliga anställda. Många av dem arbetar sin åttatimmarsdag, även om de själva känner att de inte orkar i längden, men de är rädda att mista sitt arbete alldeles. De har kommit så in i rytmen i förvärvslivet att en husmors uppoffrande och kring hemmet kretsande arbete skrämmer dem. I varje fall tilltalas de inte av det. Vem kan begära att alla kvinnor skall trivas med att vara husmödrar? Låt vara att deltidsarbetet inte ger samma lön, låt vara att bilen kanske får vänta ännu några år. Jag tror att deltidstjänster för kvinnor med småbarn är enda vägen att lösa problemet hem-, barn- och förvärvsliv.

Stockholmarnas »frallor» måste vara färdiga och distribueras ut till butikerna tidigt på morgonen. Men vad hindrar att bagerskan byts av vid bakbordet av en annan kollega fram på förmiddagen . . .

Man ska inte kritisera det man inte känner till

KARIN HAMMARSTRÖM, den energiske ordf. i Köpings SKV-avdelning, var djupt skeptisk inför tanken på att offra tid på en studiekurs där man t. o. m. sysslade med skönhetsvård. Hur kursen i alla fall kom till stånd och hur värdefull den blev berättar hon här samtidigt som hon ger goda tips till andra SKV-avdelningar om hur den kan göras ännu bättre — om man förbereder den väl.

När jag vid en studieledarträff i ABF första gången hörde talas om kursen »Nutidskvinnan» opponerade jag mej emot att ABF skulle sysselsätta sej med så »ytliga» saker som skönhetsvård. Det temat ingick nämligen i kursen.

— Om någon, sa jag, skulle föreslå er herrar (allesamman som deltog i sammanträdet var män utom jag och ännu en SKV-kvinna) en kurs betitlad »Konsten att raka sej», så skulle ni säkert hävda att det inte är ett ämne som passar i en studiekurs och att det ligger utanför ramen av vad ABF bör syssla med!

När vi gick hem sa min kamrat: »Jag undrar om inte dom som satt där och lyssnade tänkte inom sej att vi två innerligt väl skulle behöva gå igenom en sån där kurs i skönhetsvård?!»

Ja, kanske det. Men den vintern blev det i alla fall inget.

*

När vi så hösten 1956 började diskutera inom vår SKV-avdelning vad vi skulle studera under vintern föreslog Rut Bohman just kursen »Nutidskvinnan». Hon lovade att själv leda den, om vi var intresserade. Själv var jag just inte pigg på det och sanningen att säga gjorde jag inget för att påskyn-da saken. Efter jul gick det emellertid inte att bromsa längre. På januarimötet beslutade vi att ta upp anmälnin-gar för en kurs i ämnet. Döm om min förvåning när det visade sej att 17 stycken ville vara med. Själv ville jag inte så gärna men härtill är jag nödd och tvungen tänkte jag och anmälde mej.

Så satte vi i gång med förberedelser-na. Vi uppvaktade Konsumtionsför-

Karin Hammarström

eningen Hedströmmen med begäran om ekonomiskt stöd för kursen, som ju var utgiven av Brevskolan och alltså godkänd för statsunderstöd, vilket innebär att halva kursavgiften — som i det här fallet var 7 kr. brutto — betalas av statsmedel. Från Konsum fick vi ett anslag på 63 kronor och genom ABF fick vi hyra en skolsal för 1 kr. per sammanträde. Kursledarens arvode var 3 kr. per timma och det bestreds av statsmedel.

*

Kursen, som genomfördes på 10 sammanträden, omfattade följande ämnen: 1) **Kvinnan i familj, hem och samhälle;** 2) **En sund kropp;** 3) **Några skönhetsråd;** 4) **Att vara välklädd;** 5) **Vi och omgivningen.** Ruth Bohman ledde kursen och intresset var väldigt stort. Deltagarna diskuterade med liv och lust och ska sanningen fram tyckte jag kursen var både lärorik och rolig. Och den har lärt mej en sak: Att man måste knyta an till de intressen kvinnorna har och leda in diskussionen på vägar som för framåt. Det var synd att vi inte kom i gång förrän efter jul. Hade vi startat redan på hösten skulle vi kanske kunna lägga upp det första avsnittet — Kvinnan i familj, hem och samhälle — som någon form av estrad-samtal, dit man kunnat inbjuda repre-sentanter för olika föreningar eller kanske någon från lärarkåren och från

barnavårdsnämnden, en barnträdgårds-lärlarinna, någon husmor som arbetar hemma, någon som arbetar deltid och någon med heltidsarbete. Och varför inte en arbetsgivare och en fackför-eningsfunktionär.

*

När vi höll på med tema 2 — En sund kropp — hade vi också gymna-stik; Rut Bohman leder nämligen motions- och husmorsgymnastik så vi hade en god instruktör i henne. Sär-skilt lät hon oss träna sådana rö-relser som var och en av oss behövde för att få en bättre hållning och, med idog träning, någon fettvalk mindre.

Inför tema 3 — Några skönhetsråd — tog vi och ringde upp färghandlarna här i staden och fick till var och en av kursdeltagarna en liten provupp-sättning av rengöringskrämer, nattkrä-mer, ansiktsvatten, champoneringsme-del o. s. v. När det gäller detta tema kan man också anlita en hårfrisörska för att ge råd om hårvård och frisyrier. Eftersom kursen poängterar att skön-heten kommer inifrån kan man också tänka sej att be en läkare tala om sund diet, våra matvanor och hur vi bör komponera kosten för att bli eller hål-la oss slanka. Man kan anlita en fot-vårdsspecialist, som visar hur man ska sköta sina fötter — ja, det är mycket man skulle kunna hitta på för att le-vandegöra kursens tredje avsnitt.

*

Det fjärde temat — Att vara välklädd — kunde kanske kombineras med den utställning som förr fanns att få genom Aktiv hushållning och som man säkert kan få genom Konsumentinstitutet nu. Eller man kunde intressera Klädkon-sum för en mannekänguppvisning. Ty-värr kombinerade vi inte cirkeln med den mannekänguppvisning som Kon-sum faktiskt haft här i Köping. Oför-lätligt var det också att vi inte sökte kontakt med Kooperativa Kvinnogillet när de hade sin lilla mannekängupp-visning: Vi som syr själva. De model-ler som visades där var uppsydda efter Vi-mönster. Tyvärr ägde visningen rum i påskveckan och det var för många av kursens deltagare svårt att få tid att besöka den. Men jag hoppas att någon annan SKV-avdelning som tänker ge-nomföra den här kursen inte försum-mar sådana möjligheter till berikande av kursens innehåll.

*

I fråga om det sista avsnittet — Vi och omgivningen — bör man kunna in-bjuda andra kvinnoorganisationer till diskussionen. Att temat är oerhört in-

MODERN

Berättelsen om en liten tik, hennes ännu mindre valpar och om barnen i vårt kvarter

En liten kringstrykare har tagit den vinterödsliga byggtomten i besittning. Den dök fram från brädstaplur, kalkbaljor och cementblandare en dag när det regnade. En tilltufsad, stillsam och melankolisk fårhund, en tik med brokig nos och fint tecknade näsborrar, en hund av förnäm härstamning — det ser man på de arabesker och symbo-

tressant och egentligen kan diskuteras på en rad sammanträden förstår ni säkert om jag nämner att bland den långa raden av underrubriker finns sådana som »Vi är alla beroende av varandra», »Kan kvinnor inte samarbeta?», »Hur är det med konservatismen?», »För stor självkritik?», »Räcker det med att bara finnas till hands?», »Vägen till meddelaktighet?», »Föreningarna», »Arbete och fritid?», »Vem väljer din läsning?», »Tidningarna», osv.

Det var en lyckad kurs, trots att vi fick forcera den därför att vi kom i gång så sent. Nu efteråt skäms jag vid tanken på att jag tyckte kursen innebar en utmanande undervärdering av kvinnan. Till mitt försvar må sägas att jag då inte kände till dess verkliga innehåll och det gjorde säkert inte heller den studieinstruktör som presenterade den vid det sammanträde jag talade om i början. I annat fall skulle han ha gett en annan bild av den än den vi fick då. Jag har i alla fall lärt mej att man inte ska kritisera saker man inte känner till . . .

Vi som deltog i kursen är djupt tack-samma mot Rut Bohman, som så strålande ledde den och mot Konsum som hjälpte oss med ekonomin. Vi rekommenderar med glädje kursen »Nutids-kvinnan» till alla SKV-avdelningar och hoppas att de ska lära av de försum-melser vi gjorde. Framför allt: plan-lägg kursen väl innan ni sätter i gång och utnyttja alla de möjligheter som ges för att berika den genom anlitan-de av fackfolk på olika områden.

Karin Hammarström

ler som teckningarna på hennes huvud bildar. Ett sådant huvud har vi sett på furstarnas vapensköldar eller på en av hundarna i det koppel Diana har med sig när hon går på jakt en månskens-natt.

Intrycket av skönhet hos denna uppenbarelse understrykes av den ädla blicken i ögonen, som sitter bak sina sneda ögonspringor som två gyllene opalfärgade pärlmorknappar bak sina knapphål. De svartlockiga silkeöronen sitter långt fram på huvudet och har skakats elegant tillrätta, så att de omramar ansiktet som en rosett med långa ändar. Kring den barnsliga munnen tittar antydning av ett leende fram, ett av det slags leenden som sitter i en zigenerskas ringprydda fingrar när de leker över cobzans strängar. De välformade tassarna ger solitt stöd under bröstet, som välver sej framåt som en storks, medan den yviga svansen viftar som ett pilträdd i vinden och liknar strutsfjädrarna i musketörens hatt. Varje hår, varje lem är med kräsen omsorg genomtänkt innanför det dus-sin konturstreck varmed man tecknar ett djur som är bestämt till att flyga hän över jorden på fyra ben. Den grå- och vitbrokiga pälsen ser ut som om den kommit till stånd genom att en spann marmorsand hållits ut över hundens rygg — det ser ut som om den lilla kringstrykerskan har på sej en spansk schal, vars fransar släpar längs bygplatsens bräder.

När tiken en bitande frostkall dag trädde ut på den glashårda marken var det i sällskap med sex små svansvif-tande duniga kräk, som rullade fram på något kort som kunde röra sej. De små kräken kunde inte hålla ordning på det där korta, som alltså var ben och som på ett gränslöst barnsligt sätt var anbringade långt från varandra liksom benen på en pall; därför trillade de hela tiden omkull, så nyckfulla som gummibollar och klumpiga som flodhästar. Rätt som det var ramlade en omkull och låg där och spratt-lade med benen och vände en liten ljusröd mage i vädret, och i nästa ögonblick kantrade en annan om på sidan. Då och då låg de alla i var sitt världshörn och pep, och sen var det nästan omöjligt att få någon ordning i ledet.

Detta uppseendeväckande upptåg lämnade inget tvivel övrigt om att den blida tiken hade blivit mor och de för-

sta som kom och lyckönskade till fam-lijeförökningen var barn. De jublade i högan sky över menageriet, för det var lika tjustigt som något cirkusnum-mer. I flera dagar hade varje liten flic-ka och varje liten pojke en ljuv hem-lighet, en förborgad kärlek. I största hemlighet smugglades all slags godbi-tar ut från huset, och inpackade i bro-kigt papper blev dessa läckerheter un-der ivrigt spring förda till timmersta-peln och uppackade. Mitsu snodde någ-ra sockerbitar och några köttben. Jag överraskade henne just som hon med en mycket vuxen min var i färd med att packa in en smörgås, två karameller och ett ägg i en schalet. Men jag be-varade samvetsgrant hemligheten. Borta i ett hörn slet den yngre och mindre fingerfärdige Barutsu med att få ett rikhaltigt urval av livsmedel inpackade i en tidning, som gick upp varje gång han lyfte den från golvet. Barnen frös inte längre och på långt avstånd för-stod man av deras hänförda blickar och viskningar att något misstänkt var på färde. Ett av småpaketen innehöll en liten tvålbit och en strumpa. Jag överraskade min lilla flicka med att stå och se på våra tavlor och böcker med rynkad panna medan hon funde-rade över vad hon skulle hitta på att ta med till sina hundvalpar.

Likadant uppförde sej alla barnen i hela kvarteret. När vi uppdagade sam-mansvärjningen och som spioner smög oss efter våra småflickor och småpoj-kar på deras barmhärtighetsfärd, visa-de det sig att vi var ett dussintal för-äldrar som möttes utanför inhägnaden kring bygplatsen. Mitsu hade hittat på att ta med sej en docka till sina skyddslingar och Barutsu förärade dem sin käraste leksak, en piska som man kunde blåsa i i den andra ändan.

Precis som kvarterets ståndspersoner

Mot atomvapnen — för nedrustning:

18 västtyska kvinnoorganisationer kräver slut på atomvapenproven

Ett upprop har nått oss, under-tecknat av 18 betydelsefulla kvinno-organisationer i den tyska förbunds-republiken. Dessa organisationers namn under ett sådant upprop bär vittnesbörd om den starka oro för utvecklingen som besjälar kvinnorna i Adenauers republik. Där återfinnes inte endast husmodersförbund, möd-raförbund, kvinnliga tjänstemanna-förbund och andra fackliga organisa-tioner, de kvinnliga läkarnas förbund, förbundet för kvinnliga socialarbete-re, det kvinnliga akademikerförbun-det och kvinnoförbund för kulturellt arbete. Bland undertecknarna mär-kes också den judiska kvinnoförening-
gen, medborgarinneförbundet och förbund som representerar såväl den evangeliska som katolska kvinnorö-relsen i Tyskland. I det senare fallet rör det sig om en kvinnoorganisation som väl får räknas stå Adenauers eget parti nära. Landsbygdens kvin-nor är också med genom sitt för-bund, likaså de kvinnliga juristerna.

Uppropet, som riktar sig till kvin-norna i hela världen och till det egna landets regering, lyder:

I likhet med alla andra ängslas vi för det mänskliga livets fortbe-stånd på jorden.

Resultaten av atomforskningen har i människornas händer lagt nya möjligheter, som i hittills oanad omfattning kan vara dem till hjälp eller till förstörelse.

Vi inser vilka möjligheter till människornas bästa som erbjudes oss genom atomenergin. Men vi in-ser också vilken stor fara dess an-vändning kan innebära för hela mänskligheten.

Människor har att avgöra om denna kraft skall användas till gott eller till ont.

Atomvapenförsöken förpestar sto-ra områden och utgör ett hot mot dagens och framtidens liv.

Den vetenskapliga kännedomen om skadornas omfattning och möj-ligheterna till ett tillräckligt skydd är ännu ofullkomlig.

Vi kräver: Inställande av atom-vapenförsöken.

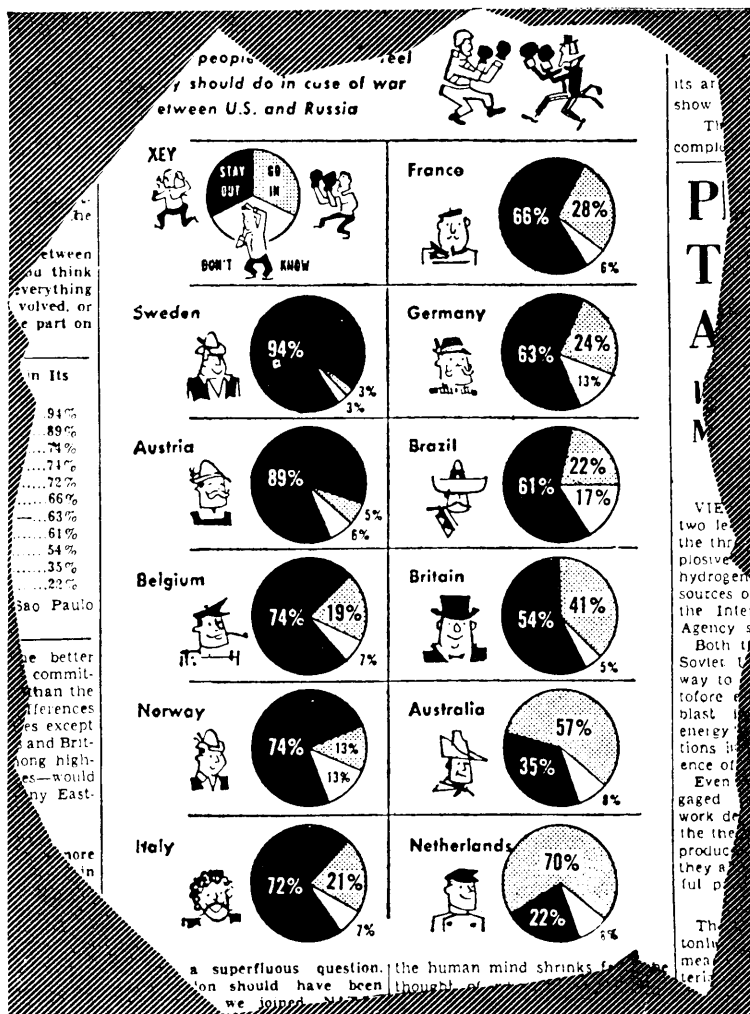
Vi kräver: Kontrollerad successiv nedrustning tills överenskommelse träffats om att avstå från alla atomvapen och kontroll av dess ef-terlevnad.

Vi kräver: Den mest intensiva forskning beträffande alla skydds-möjligheter gentemot skadliga strå-lar.

Vi kräver: De yttersta ansträng-ningar beträffande åtgärder och in-rättningar till befolkningens skydd.

Vi ber kvinnorna i alla länder att sätta in hela sitt inflytande som medborgare för dessa krav.

Vi ber vårt lands regering att

bockade vi föräldrar för varandra, och utväxlade synpunkter. Då vi sedan gick var och en till sitt hade sex av oss var sin liten hund på armen och en av oss tog dessutom de mycket små hundarnas mor med sej för att hon inte skulle lämnas ensam och övergiven i världen.

Tudor Arghezi

Tidningen NEW YORK HERALD TRIBUNE publicerade i sin euro-peiska utgåva den 12-13 oktober resultatet av en Gallup i 10 västeurope-iska länder och Australien. Personer från olika samhällsskikt utfrågades om hur de ville att deras land skulle uppträda i händelse av krig mellan USA och Sovjetunionen. Den svarta ytan på figurerna visar hur stor procent som önskade att deras länder skulle inta en neutral position. För Sveriges vidkommande var siffran som synes 94 procent.

Engelskan Molly Mandell samman med en syrisk och två kinesiska deltagare i »Potsdamkonferensen».

Skydd för mödrar och barn

INGALILL ANDERSSON, studerande vid socialinstitutet i Göteborg, deltog i det seminarium om mödra- och barnskydd som KDV ordnade i Potsdam i höstas och berättar här litet om sina intryck.

Som en förberedelse till KDV:s 4:e kongress som skall äga rum i vår hölls vid månadsskiftet september-oktober 1957 i Potsdam ett seminarium över ämnet »Skydd för mödrar

och barn — kvinnornas rättigheter och samhällets skyldigheter». Det var KDV som hade inbjudit sakkunniga på dessa specialfrågor att deltaga under det fem dagar långa mötet. Representanter från 21 länder i Europa, Afrika, Amerika och Asien deltog. Skriftliga rapporter och material inkom dessutom från flera andra länder. De fem dagarnas föreläsningar, debatter och kommittéarbete sammanställdes i en rapport och ett uttalande, som skall ligga till

förverkliga dessa krav i sina egna åtgärder och företräda dem vid internationella förhandlingar.

*

En framstående representant för de tyska kvinnorna, ålderspresidenten i den tyska förbundsdagen i Bonn, dr Marie-Elisabeth Lüders, har nyligen appellerat till kvinnorna i hela världen att göra sitt inflytande gällande för fredens bevarande. »Den som tiger samtycker», sade hon i sitt av stark känsla framburna tal, som återgavs av den tyska radion. Hon yttrade bland annat:

»Vilken kvinna i hela världen vill gå med på att förutbestämma sin mans, sina barns, sina bröders död? Ingen! Vilken kvinna i hela världen vill genom att tiga göra sig medskyldig till att någon del av mänskligheten förpestas, medskyldig till det gudsbespottande missbruket av mänsklig begåvning till allas fördärv, till mänsklighetens undergång? Ingen! — Vilka kvinnor i

hela världen är förpliktade att ställa upp sanningsmod och vilja till förståelse och fred mot alla politiska tricks, mot den ansvarslösa förfälskningen av fakta och uttalanden, mot den propagandistiska dimhöljningen av hela folk? Alla! Vilka kvinnor i världen är beredda till och har förmåga att skydda det existerande och kommande livet, för mänsklighetens skull, i mänsklighetens tjänst? Alla!

Kvinnor i världen, tig inte längre — tala inträngande och högt i era familjer, i kommunen, i staten, i era partier och organisationer. — Kvinnor, vänta inte, vackla inte mellan ja och nej, tveka inte mellan i dag och i morgon. Handla! — Tryck inte själva kainsmärket på er panna! — Vänta inte tills man återigen kallar på er för att ni skall hela sår, släcka bränder, begrava miljoner döda.

Var för de levande det levande samvetet! Bevisa de döda ära genom er vilja till fred, genom ert mod att, alla statsmän till trots, vara och förbli kvinnor, det vill säga livets beskyddare!

Det lönar sig att protestera!

I samband med årskonferensen i november uppvaktade Stockholmsdistriktet genom en delegation Radiotjänst och förde fram kravet på att kvinnorna får komma till orda i radion till frågan om atomvapnen. Bakgrunden till uppvaktningen var den harm kvinnorna känner över att i radion praktiskt taget bara män — och män med en alldeles bestämd och från kvinnorna avvikande inställning till atomvapenfrågan — får komma till tals. I den skrivelse delegationen överlämnade pekades på den uppfattning i atomvapenfrågan som icke bara SKV men också en rad andra kvinnoorganisationer gett starka uttryck för och det betonades att kvinnorna har rätt att förvänta att deras uppfattning får komma till tals i den svenska radion.

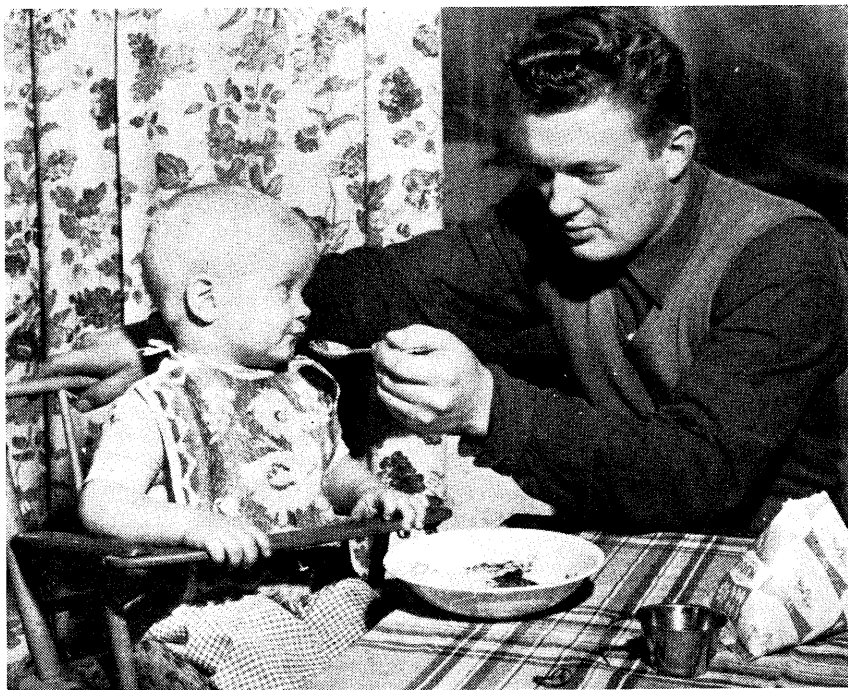
Som ett svar på denna uppfordran ser SKV-kvinnorna i Stockholm det program som strax före jul sändes ut och som var författat av en japansk läkare. Talet gav en skakande skildring av det som hände när den första atombomben kastades över Hiroshima. Det måste ha medverkat till att väcka många lyssnare till insikt om att atomvapenfrågan inte är något som angår militära »specialister» och politiker först och främst, utan ett problem som rör liv och död för de vanliga människorna och vår jords vara eller icke vara. Och med allt det ansvar det lägger på den enskilde när det gäller att slå vakt om livet och bekämpa dem för vilka atomvapnen bara är »moderna vapen som vi måste skaffa oss».

grund för en del av fjärde kongressens arbete 1958. Även organisationer utanför KDV hade visat intresse för saken. Så hade Internationella Arbetsorganisationen översänt mycket material och Världshälsoorganisationen, Fackliga världsfederationen m. fl. begärt slutliga sammanställningar av rapporterna.

Kvinnoförbundet i Tyska Demokratiska Republiken stod välvilligt för alla kostnader därefter. Förbundet har en skola, uppkallad efter Eugenie Cotton och inrymd i ett före detta kejserligt palats, Cecilienhof i Potsdam. Där hölls seminariet och där blev vi gästfritt mottagna och kunde arbeta i den mest stimulerande miljö. Slottet hade varit platsen för den betydelsefulla Potsdamkonferensen, varför vi faktiskt trampade historisk mark.

Den för mig starkaste upplevelsen under dessa dagar var nog när jag genom samtal med delegater från de

Forts. å sid. 20

Lillens måltider är inte klarade med att maten kommer på bordet, han ska matas också och det kostar både tid och tålamod. Just nu ser han en smula desorienterad ut — han är kanske inte van vid att bli matad av pappa?

ARNE ÖIJEN:

Hur är HAN i hemmet?

Hade en kvinna fört pennan hade vi nog tvekat att ta in det här (i en känsla av att bilden är alltför svart-tecknad). Men nu är det en man som står för påståendena och därvid stöder sig på en undersökning och på uppgifter han bl. a. inhämtat från Statens Institut för Konsumentfrågor. Alltså vågar vi . . . Och hoppas att ni som läser det kommer med inlägg i frågan, inlägg som visar ljusare bilder från svenskt familjeliv. Ty riktigt så illa kan det väl inte stå till som artikelförfattaren påstår. Att av 60 fäder endast 3 skulle få en stund över för att leka med sina barn eller att bara 2 av 60 orkar gå ut med sina barn på en söndagspromenad, det har vi svårt att tro. Bredvid en sådan bild ter sig den låga procenten diskortningsvilliga tämligen oväsentlig. Tallrikar och koppar är trots allt livlösa ting, men små barn behöver sina pappor likaväl som sina mammor. Och papporna måste ju gå miste om något högst väsentligt om de inte har tid och ork för sina barn.

Man vet att en husmor måste tillbringa mellan sex—åtta timmar i köket varje dag. En arbetstid som inte ligger makens efter. (Ofta har hon också förvärvsarbete, som tar lika många timmar.) Men hur är Medel-Svensson? Hjälper han sin fru när han kommer hem?

Sanningen att säga så är Medel-Svensson rätt bekväm av sig. Och hjälper sin fru med hushållsgöromålen är det inte många svenska män som gör. Det blir i regel sofflocket och eftermiddagstidningen som kräver hans helhjärtade insats när han kommit hem från dagens arbete. (Och enligt moderna läkarundersökningar så kommer Medel-Svensson att leva längre om han får ta det lugnt i hemmet. »Visa din man att du älskar honom», »Låt inte er make arbeta ut sig». Dylika goda råd haglar över nutidskvinnan när hon öppnar dags- och veckotidningarna.)

Vi kan ta som exempel två Svensöner som bor grannar. Svensson I är en duktig karl. Säger Svensson II:s hustru. Hon har flera gånger sett ho-

Disken tar i genomsnitt 45 minuter om dagen av husmors tid. Hur mycket tar den om hon under tiden har en liten unge hängande i kjolen?

nom iklädd förkläde hjälpa sin fru med disken. Ofta syns han nere på gården där han piskar mattor så dammet ryker. Och det är ingen hemlighet i huset att han ger sin fru kaffe på sängen om söndagarna. Svensson II däremot gör aldrig ett handtag när han kommer hem. Bums i bästa fåtöljen, av med skorna och fram med tidning och rökverk. Där sitter han sedan och väntar på att maten skall serveras. Och gå upp någon morgon och ge sin hustru kaffe på sängen — den tanken skulle aldrig falla honom in.

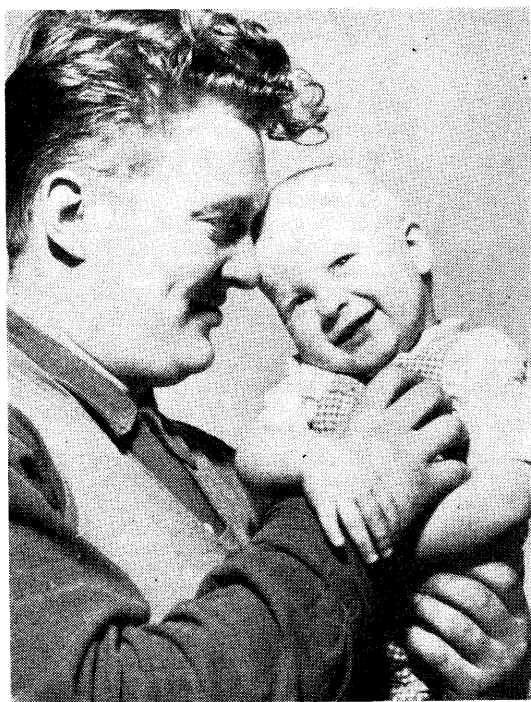
Ovan relaterade motsatser användes nyligen av en läkare i en veckotidningsspalt. Och hans slutkläm var fantastisk. Hur gick det för den duktige Svensson? Jo. Femtiofem år gammal rycktes han hastigt bort av en hjärtattack och hans hustru gick och sörjde över att hon inte skämt bort honom mer. Det var andemeningen i det hela. Svensson II och hans fru levde dock »lyckliga» i många, många år...

Enligt en nyligen slutförd undersökning — visserligen i mindre skala men säkerligen rätt betecknande ändå — tycks det dock inte råda någon större risk att de svenska äkta männen skall gå bort för tidigt av denna orsak. Eller vad sägs om följande siffror.

1 familjefar av 60 hjälpte till att sköta barnen.

2 fäder av 60 orkade gå ut med barnen på söndagspromenad.

3 fäder av 60 fick även en stund över att leka med barnen.

Bäddningen beräknas ta i genomsnitt 35 minuter av husmors arbetsdag. Är familjen stor, bor man trångt och måste ställa undan sängar och sängkläder på morgonen och släpa fram dem igen på kvällen så går det säkert åt ännu mera tid till den enda detaljen i husmorsarbetet.

Av de i undersökningen ingående papporna var det 5 proc. som hade tid och ork att leka en stund med sina barn. Är det inte risk för att pappa på det sättet blir en främmande farbror för barnen?

6 hjälpte sporadiskt till med disk-torkning. (Vilket kanske kan bero på de moderna diskställen?) Men diskningen tar i alla fall över 45 minuter av fru Svenssons tid varje dag...

3 fäder var så duktiga att de ibland lagade söndagsmiddag. (Efterverknin-gar av Hylands frufridag?)

1 duktig pappa lyckades smita hem tidigare på fredagarna så han kunde hjälpa sin unga fru med veckostädningen...

Tja. Det är inte siffror som de svenska männen har skäl att brösta på sig över. Bäddningen i hemmet tar varje dag 35 minuter av fru Svenssons tid, matlagningen 1 tim. 45 minuter. Småbarnen kräver ständiga omsorger. Så är det matinköpen, tvätten, städning och lappning, som ser till att hennes dag blir fylld av arbete.

Jag vill inte vara någon »avhoppare» från de äkta männens skara — skam till sägandes är jag nog inte mycket bättre än de testade sextio gentlemännen — men jag tycker nog att det är rena vilan på kontoret i alla fall...

TRE JULAR

Novell av Gunhild Tegen

Det stod en ånga ut genom farstudörren, var gång den öppnades. Den kom från det varma köket rakt ut i den iskalla luften, där den snart försvann. Var gång det hände rusade gårdshunden upp i förhoppning att få något gott därifrån. Men oftast stängdes dörren hastigt, den välluktande ångan fördelade sig snabbt i den klara luften, hunden kröp ihop vid sin koja och såg över tassarna ut på de vita drivorna, som låg i blåaktig skugga här på husets nordsida...

Där inne pratades och skrattades över köttkvarn och grytor och bakbord. Syltan var snart färdig, korvarna låg pärlemorskimrande i det stora emaljerade fatet, men skinkan stod i stora kitteln på spisen och kokade och vid bakkbordet stod Mattis och rullade stänger till finska kaffebröd, medan saffransdegen jäste i träträget på diskbänken. Mamma lyfte på grytlocket, stack en gaffel i skinkan och sade:

— Den är kokt nu. Vi hinner nog bryna den innan degen är färdig att baka ut. Du Ettan kan få garnera skinkan, om du vill!

Ettan hade nyss tiggat sig till en kakdegklump av Mattis, men nu lämnade hon den generöst till Helga.

— Tag den du, sade hon, man kan baka ut den på vaxduken, om man tar lite mjöl först.

Helga tog genast hand om degbiten, och Ettan gick fram till spisen, där mamma just lyfte skinkan ur dess spadner på plåten på ugnsluckan. Själv smorde hon den med ägg och senap och strödde skorpmjöl över, men där-efter kom Ettans uppgift: att sticka in nejlikorna i svålen, så att den såg ut som en stjärnhimmel full av svarta små stjärnor. Det var sed i denna familj, men ingen visste varifrån seden kommit. Man gjorde så helt enkelt, det var vackert och det blev en god smak på det vita fettet, som barnen annars fasade för att äta.

— Vad Rurik skäller, sade Mattis vid bakkbordet. Det måste vara någon som kommer! Nån främmande...

Nu tystnade Rurik, det var alltså ingen främmande. Det knackade på dörren. Alla kvinnorna i köket ropade:

— Stig in!

Då fylldes hela dörröppningen av en lång karl, och bakom honom gick matmolnet genom den lilla förstun ut i vinterluften, och när dörren stängdes kröp Rurik än en gång besviken ihop vid sin koja.

— Nej se styrman, sade mamma. Var så god och stig in! Hur står det till hemma?

Huvudpersonen i denna novell stiftade ni bekantskap med i julnumret i berättelsen om Lovas bröllop. De är båda hämtade ur Gunhild Tegen's novellsamling »Du blir aldrig gift». Under det nya året kommer vi att publicera flera av novellerna — men inga flera kommer att handla om Lova.

— Det är inte så allra värst, sade han och såg ledsen ut.

Ettan visste att det betydde: Det står illa till!

— Jag har just skjutsat doktorn till stan. Vi fick en flicka i går, men Lova är svårt sjuk. Barnmorskan kunde inte klara det ensam. Nu har hon lovat stanna över jul tills vi kan få nån hjälp.

— Kära nån då, sade mamma beklagande. Men flickan — det är väl inget fel på henne?

— Nej då, sade den nyvordne fadern och rätade på sig, hon var bara alldeles för stor — och det höll på att kosta Lova livet...

— Sitt ner, styrman, och få kaffe! sade mamma som tyckte oroad av hans tal. Ettan förstod. Det här var hemliga saker som barnen inte fick höra! Mamma trodde inte att de visste något! Hon inbillade sig kanske att barnen trodde på storken! Ettan kikade i smyg på Helga som kladdade med sin degklump. Men Helga tycktes ingenting förstå.

Mattis hade lämnat bakkbordet och satte fram koppar och fat framför styrman på bordsändan. Mamma tog fram burken med pepparkakor, som hittills stått orörd i väntan på julen.

— Vad ska flickan heta? frågade mamma. Det var ett ofarligt samtalsämne.

— Hon ska heta Edit, efter Ettan, sade styrman och log för första gången sedan han kom in i köket. Och så nickade han åt Ettan som stod vid ugnsluckan med näven full med nejlikor. Tänk, den snälla Lova kallade sin flicka efter henne... Ettan böjde sig förvirrad över skinkan och fumlade med nejlikorna och tänkte på hur snäll Lova var på den tiden då hon skötte om huset åt mamma — innan hon gifte sig med styrman på pappas båt. Mat-

tis var nog också bra, men hon var retsam ibland och inte alls som Lova — det kunde ingen bli — aldrig...

Nu hade mamma sagt åt Mattis att duka kaffet på en bricka och bära den in i salen. Så där ja, nu skulle de förstås tala om hemligheten för sig själva. Ettan kände sig grymt utestängd, när mamma och styrman försvunnit in i salen. Det var inte utan att Mattis också tycktes missnöjd. Bara Helga stod där och mumsade deg utan att bry sig om vad som skedde omkring henne.

— Gör färdig skinkan snart, Ettan, och gå in i salen! sade Mattis oväntat. Ettan såg upp i ett finurligt ansikte. Se, Mattis kunde man aldrig förstå sig på — hon var inte som Lova — hon var inte snäll — men hon var lustig och kvick, och det var något inom Ettan som gillade henne, trots allt. Ettan stack hastigt in de sista nejlikorna, Mattis sköt in plåten i ugnen. Säg till frun att skinkan står och bryner nu! sade hon och föste Ettan in genom dörren till matsalen.

Mamma såg upp.

— Skinkan är färdig, Mattis har satt in den! sade Ettan skamset. Hon såg att mamma inte tyckte om att hon kom in. Men styrman sade:

— Om frun ville ta Ettan med sig, så skulle Lova bli så glad!

Då vände sig mamma till Ettan och sade:

— På annandagen hämtar styrman oss med släde för att hälsa på Lova. Visst får hon följa med om Lova önskar det! Gå nu, Ettan, och tänk ut nån julklapp åt lilla Edit...

Och Ettan rusade ut i köket för att förtälja den stora nyheten att hon skulle få fara ut på landet med mamma och hälsa på Lova och det nyfödda barnet.

Nu såg också Helga upp och sade:

— Får inte jag följa med?

Men Ettan försäkrade viktigt att det inte varit tal om någon annan än henne själv. Helga skulle säkert få stanna hemma med Mattis och småbarnen.

Mattis skrattade högt och Ettan såg förargad på henne.

— Jämt får du fara, gnällde Helga, som nu måste försvara sin ställning som den näst äldsta. Du är inte mycket gamlare än jag!

Nej, det var sant, det var bara ett och ett halvt år emellan dem — men nu gällde det inte ålder, det var efter Ettan som det nya barnet fått sitt namn. Detta fick Helga höra. Hon såg sur ut, men tröstade sig med att stoppa en stor degklump i munnen.

— Vi ska nog ha det trevligt hemma! sade nu Mattis, och Ettan tyckte att glädjen över resan minskade något. Det var som om Mattis tog Helga i försvar. Annars brukade hon hålla med Ettan — det var något särskilt att ha Mattis till bundsförvant. Fast hon inte var så snäll som Lova varit... Ettan smög sig ut ur köket, hon gick över farstun in i den lilla kammaren på andra sidan. Där föll hon på knä vid ne-

dersta byrålådan och började söka bland de redan inköpta julklapparna. Fanns det något som kunde användas för den nya lilla Edit?

*

Julafton gick med dopp i grytan och grötrim och julklappar. Juldagen kom med julottebesök tillsammans med pappa och köksbestyr tillsammans med mamma, ty Mattis var ledig på juldagen. Och äntligen, äntligen kom annandagen. Klockan nio stod släden på gården, och styrman kom in med frost i mustascherna och fick kaffe, och sen kröp de alla tre ner bakom fällarna i den breda släden, Ettan fick förstas sitta i mitten och klämmas, men det gjorde ingenting den här gången. Och så klatschade styrman med piskan, Rurik gläfsste till av sympati, pappa ropade: Mycket nöje! — och ut svängde släden på vägen. Det gick friskt undan förbi stora bryggeriet, kyrkogården och Tivoli. Det var tydligt att styrman kunde sköta tömmarna lika bra som ratten på en ångbåt. Lova var mycket bättre, sade han. Men barnmorskan hade inte kunnat stanna, hon hade måst fara till en annan gård. I stället hade hans mamma kommit för att sköta hushållet, tills Lova blev frisk.

— Men Lova är inte så förtjust i svärmor, se, sade han och skrattade förläget. Hon hade nog hellre velat ha barnmorskan kvar...

Klockan elva kunde styrman med piskan peka ut det hus uppe i skogsbrynet, där han och Lova bodde. Det steg en rökplym upp genom skorstenen.

— Mor har nog elvakaffet färdigt, sade han belåtet.

En lång mager gumma kom ut på trappan, när de körde fram. Hon hade stora utstående ögon alldeles som styrman, man kunde nog se att det var hans mamma, fast hon var gammal och rynkig. Ettan grubblade över varför inte Lova tyckte om sin svärmor. Lova som var så snäll...

När de tagit av sig ytterplaggen och varmt händerna vid spisen fick de äntligen gå in i kammaren till Lova. Mamma gick först och Ettan kom strax efter. Där låg Lova alldeles vit i ansiktet, men ögonen var stora och mörka. Hon sträckte handen mot mamma och sade:

— Tänk frun, nu har jag också en unge! En levande liten flicka!

Ettan kände hur det darrade till i magen. Så underligt att Lova var så glad över en unge som nästan kostat henne livet!

— Titta på henne, frun, sade Lova och pekade på den lilla korgen som stod på en stol bredvid sängen, är hon inte duktig.

Och mamma tittade och berömde — och först då tog Lova notis om Ettan.

— God dag, Ettan, sade hon vänligt. Jag har alltid tänkt att om jag fick en flicka skulle hon heta Edit, för Edit var det första lindebarn jag någonsin skött. Och Ettans mamma lärde mig så mycket under de åren...

Hon såg åter så kärleksfullt på

mamma som stod lutad över barnkorgen, att Ettan kände sig utanför. Men det blev bättre när Lova sade:

— Nu skall ni gå ut i köket o h dricka kaffe! Håll till godo och doppa av det vi kan bjuda på! Jag bakade lite tidigt i år, för jag var rädd att få förhinder... Och det fick jag ju också... Hon skrattade lyckligt...

I köket vid det stora bordet stod den magera gumman och hällde upp kaffe ur en stor blank kopparpanna. Det var dukat med vit duk och fina koppar och många sorters kakor. Ettan doppade så mycket hon orkade, och mamma berömde kakorna så högt och tydligt, att det hördes genom den öppna dörren in till Lova. Sedan de var färdiga packade mamma upp sina paket och lade dem på täcket på Lovas säng. Det var små sockor åt det lilla barnet, ett par handskar åt Lova, en stor barntvål, en russinkaka, en korv och till sist en skål med risgrynsgröt.

— Det är barnsängsgröten, sade mamma och skrattade. Jag vet nog att Lova lagar bättre mat själv, men det skall ju så vara...

Då viskade Lova:

— Det behövs nog — hon där ute är så slarvig med maten!

Ettan kände det där obehaget i magen igen. Tänk att Lova tyckte illa om sin svärmor därför att hon inte kunde laga mat! Men i nästa ögonblick andades Lova fram:

— Hon dricker, och jag är så rädd att hon skall dra Albert i fördärvet igen!

Mamma gjorde en rörelse som om

hon velat köra ut Ettan, men hon hejdade sig.

— Stackars Lova! sade hon milt och klappade henne på handen. Vi ska hoppas att du snart ska bli frisk igen, så att svärmor får fara hem!

Ettan gick av sig själv ut i köket. Där stod den långa gumman böjd i en båge över den låga spisen och diskade kaffekopparna i en balja. Ettan betraktade nyfiket denna gamla kvinna, som drack — det var något som annars bara karlar gjorde. I ett anfall av medlidande tog hon en handduk och började torka kopparna.

— Å, kära jestanes, inte ska Ettan torke disk, int! Int har hon komme hittan för å torke disk, int! gnällde gumman. Men Ettan lät henne inte ta handduken, hon torkade noga de fina kopparna och ställde in dem i skänken.

»Dra Albert i fördärvet igen», hade Lova sagt. Vad betydde det? Hade också Albert druckit? Varför kunde de stora aldrig tala om för sina barn vad som hände och skedde runt omkring dem? Det kunde vara nyttigt en gång att ha reda på livet! Men Ettan skulle nog ta reda på hur det hängde ihop. Hon ville veta hur alla människor var och såg ut invärtes! Den här stackars gumman — varför drack hon? Kanske hade hon en elak gubbe?

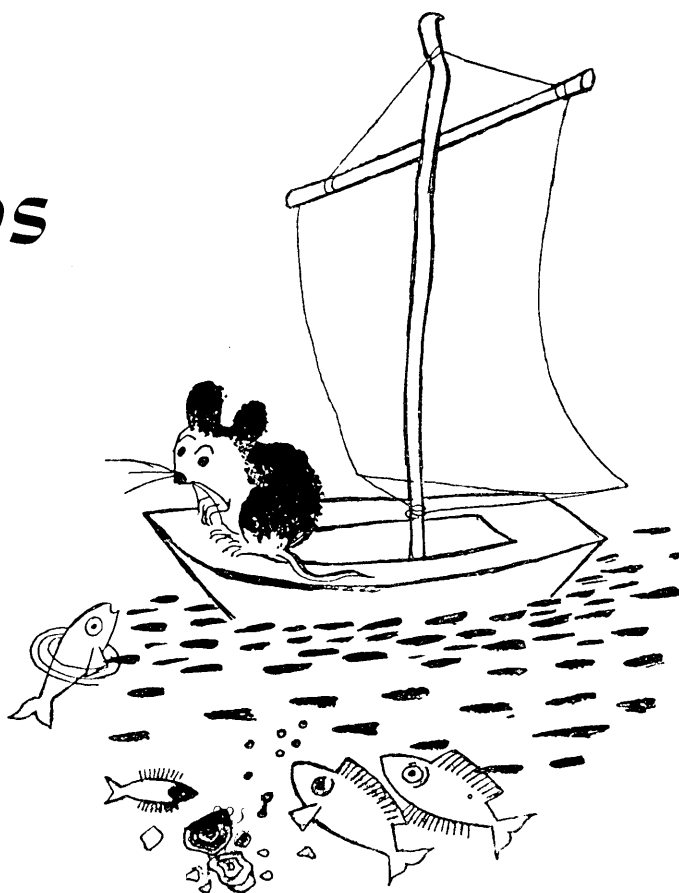
Men Ettan vågade inte fråga. Hon gick fram till fönstret och tittade på Lovas stora aralia. Där ute kom Albert med ved på armen. Gumman hörde honom komma och öppnade dörren.

Forts. å sid. 16

Musen Pips äventyr

Ni har väl inte glömt »Pips», den lilla musen, som två små syskon skickade ut på floden i en barkbåt och som råkade ut för en massa livsfarliga äventyr. Ni läste om henne i oktobernumret av vår tidning och nu ska vi i detta och nästa nummer berättat vidare om hur hon klarade livhanken och så småningom blev gift och fick egna barn.

I förra numret hade hon just klarat sej från en falk genom att trycka sej ner mot marken så hon såg ut som en liten brun jordklump, som inte ens ett par skarpa falkögon kunde skilja från den omgivande marken. Och nu fortsätter historien.

SÅNGFÅGELN SOM VAR ROVFÅGEL

Den ena dagen efter den andra sprang Pips över ängen, men ingens fann hon några spår av möss. Slutligen träffade hon på några tätar buskar igen och därbakom hörde hon det välkända ljudet av vågor. Hon var framme vid floden igen.

Då måste den lilla musen vända om igen och försökte på ett annat håll. Hon sprang hela natten och på morgonsidan klättrade hon in under en tuva och lade sig att sova.

Hon vaknade vid att någon sjöng med hög och klar stämma. Pips kikade fram från tuvan och upptäckte rakt över sig en liten vacker fågel med rosenrött bröst, ett litet grått huvud och rödbrun rygg. Vår lilla mus tyckte om hans muntra sång. Hon ville höra mera och klättrade därför upp på grenen till honom.

Sångfåglarna rörde aldrig Pips och därför var hon inte rädd för dem. Och den här sångfågeln var ju inte stort större än en sparv. Den dumma lilla musen visste inte att det var en fågel som bland fåglarna kallas »niodöda-ren» och som inte bryr sig om att

han är en sångfågel utan i alla fall går ut på rov.

Innan Pips hann se sig om störtade fågeln på henne och gav henne ett hårt slag i ryggen med sin kroknäbb. Pips ramlade huvudstupa ner från grenen. Hon föll i det mjuka gräset, så hon gjorde sig inte illa. Innan fågeln hann störta sig över henne igen hade hon kilat in under sin tuva. Då satte sig den listiga fågeln tillrätta i busken och väntade på att Pips skulle kila fram igen. Han sjöng så vackert han kunde men nu var inte den lilla musen upplagd att lyssna på honom längre. Från sin plats under tuvan kunde hon se kvisten där fågeln satt.

På buskens grenar satt långa spetsiga taggar. Men på taggarna satt döda, halvt uppätena fågelungar, grodor, skalbaggar och gräshoppor. Det var helt enkelt under rövarens visthusbod som lilla Pips hamnat. Och också henne väntade samma öde som de andra om hon kilade fram från sitt gömställe: att bli spetsad på en tagg.

Hela dagen bevakade fågeln vår lilla Pips. Men när solen gick ner kröp han in i buskarna för att sova. Då smög Pips därifrån.

Kanske hade hon i brådskan tagit fel väg. I varje fall hörde hon nästa morgon återigen ljudet av vågor och förstod att hon var vid floden. Då måste hon vända igen och fortsätta sin vandring i annan riktning.

VISIT HOS HUMLORNA

Nu sprang Pips över en uttorkad mosse. Här växte bara torr mossa; det var väldigt tungt att springa här, men det allra värsta var att Pips inte hittade något att äta: varken maskar eller larver eller saftigt gräs.

Nästa natt var Pips fullkomligt utpumpad. Med möda tog hon sej upp på en liten tuva och sjönk ihop där. Ögonen föll igen av trötthet, hon var alldeles torr i halsen. Det enda hon orkade göra var att slicka i sej lite daggdroppar från mossan.

Dagen grydde. Från sin lilla tuva kunde Pips se ut över den mossbäckta omgivningen. Långt borta såg hon en äng med högt saftigt gräs. Men Pips hade inte längre kraft att resa sej och springa dit.

Solen steg upp. I dess varma strålar torkade snart daggdropparna.

Pips kände att slutet var nära. Hon

samlade sina sista krafter, kröp en liten bit men ramlade plötsligt ner från tuvan. Hon föll på ryggen, de små fötterna spretade i luften. Nu såg hon bara den mossbelupna tuvan framför sej.

Rätt framför henne var det ett djupt svart hål i jordhögen. Det var så trångt att Pips inte ens kunde sticka in sitt lilla huvud där. Men hon märkte att något rörde sej därinne.

Strax därpå visade sej en tjock, hårig humla. Hon kröp ut ur hålet, borstade av magen med sin lilla fot, breddade ut sina vingar och höjde sej i luften. Efter att ha flugit en sväng över jordhögen kom hon tillbaka till sitt hål och slog sej ner vid ingången. Här ställde hon sej på fötterna och svängde med sina hårda vingar så våldsamt att Pips kände en kall luftström vana emot sej.

»Sssss», lät det från humlan.
»Sssss...»

Det var musikanten bland humlorna. Hon pumpade in frisk luft i hålet — vädrade igenom huset och väckte de andra humlorna, som ännu sov därinne.

Snart kröp alla humlorna, den ena efter den andra, ut ur hålet och började flyga bort till ängen för att samla honung. Pips blev ensam kvar. Nu visste hon vad hon skulle göra för att klara sej.

Med anspännande av sina sista krafter kröp hon fram mot humlenästet. En söt doft slog emot henne. Pips stötte nosen i marken och marken gav genast efter. Hon krefsade tills hon fått ett stort hål. På botten

av hålet kom stora kakor av vax i dagen. I en del låg humlelarver, andra var fulla av doftande honung.

Den lilla musen kastade sig girigt över godsakerna. Hon slickade i sej all honungen och tog sen itu med larverna. Snart hade hon också ätit upp dem.

Nu började hon återfå krafterna. Så mättande näring hade hon inte fått sedan hon lämnade sin mor. Hon fortsatte att böka upp marken — nu orkade hon bra — och fann nya vaxkakor med honung och larver.

Men plötsligt kände hon ett smärtsamt stick i nacken. Hon ryggade tillbaka. Ur marken kröp en stor humlemamma fram. Pips ville störta sej över henne, men då fäktade och surrade vingar över henne: humlorna kom tillbaka från ängen. En hel här av humlor störtade sej över Pips och hon hade inget annat att göra än fly.

Pips sprang så fort hennes små ben kunde bära henne. Hennes tjocka päls skyddade henne för de förskräckliga humlesticken. Men humlorna sökte rätt på platser där håren var kortare och stack henne i öronen, på fötterna och i nacken.

Pips sprang som en pil och kom fram till ängen och gömde sej i det höga gräset. Här fick humlorna ge upp och vända tillbaka till sina plundrade bon.

Den dagen tog Pips sej över den fuktiga, sumpiga ängen. Efter stora ansträngningar nådde hon åter fram till en flodstrand.

Pips befann sej på en ö.

Lilla Pips såg en snigel komma utkrypande ur hennes eget hus . . .

ETT HUS BLIR BYGGT

Ön där Pips hamnat var obebodd: här fanns inga möss. Här levde bara fåglar, ormar och grodor, för vilka det var lätt att ta sej över den breda floden.

Pips måste finna sej i att leva ensam också i fortsättningen.

Den berömde Robinson funderade över hur han skulle kunna leva ensam när han hamnade på en obebodd ö. Han kom fram till att allra först måste han bygga sej ett hus, som kunde skydda honom mot oväder och fientliga överfall. Och sedan samlade han förråd så han kunde klara sej om det blev nöd.

Pips var bara en liten, liten mus: hon kunde inte fundera och träffa avgöranden. Men ändå handlade hon precis som Robinson. Hon började genast bygga sej ett hus. Ingen hade lärt henne att bygga: den konsten låg henne i blodet. Hon byggde så som alla möss av hennes sort bygger.

Invid vattnet växte vass och annat gräs — det var en utmärkt skog att hämta material ur för ett mushus.

Pips sökte ut en mängd vasstrån som växte bredvid varandra, klättrade upp på dem, gnagde av topparna och klöv dem i ändarna med sina vassa tänder. Hon var så liten och lätt att vassen inte ens böjde sej under hennes tyngd.

Sedan sökte hon reda på blad som hon behövde. Hon klättrade upp längs stänglarna och gnagde av bladet, så det föll till marken, Pips följde efter ner, tog bladet mellan sina små framtassar och drog det mellan

På buskens grenar satt långa spetsiga taggar.

de sammanbitna tänderna. Sedan släpade hon upp de långa bladremсорna och flätade skickligt in dem i vasstopparna som hon så behändigt gjort i ordning. På det sättet knöt hon samman sina vasstrån och slutligen hade hon ett litet lätt, runt hus som liknade ett fågelbo. Hela huset var inte större än ett barns knyt-näve.

I ena ändan gjorde hon en ingång och klädde sedan huset invändigt med mossor, näver och blad. Av fjun från kärrblommorna gjorde hon sej en varm, mjuk säng. Nu hade hon ett riktigt fint sovrum.

Här hade Pips nu en plats där hon kunde vila ut, ett skydd mot oväder och ett gömställe när fara hotade. Inte ens det skarpaste öga kunde upptäcka det lilla gräshuset, där det låg gömt bland den höga vassen. Inga ormar kunde nå huset, så högt låg det ovanför marken.

Bättre hade inte den riktige Robinson kunnat fundera ut det.

EN OBJUDEN GÄST

Dagarna gick. Den lilla musen levde i lugn och ro i sitt luftiga hus. Hon var redan vuxen, men särskilt stor var hon inte. Hon fick förresten inte växa mera — för hon hörde till dvärgmössen. Dessa möss är ännu mindre än den vanliga grå husmusen.

Pips började nu vara borta ganska långa stunder från sitt hus. Varma dagar badade hon i det kyliga sumpvattnet, som låg i närheten.

En kväll när hon gick ut fann hon på ängen två humlebon och åt sej så mätt på honung att hon kröp ner i gräset i närheten av humlebona och somnade. Först nästa morgon vände hon tillbaka hem. När hon skulle ta sej upp till sitt hus märkte hon genast att allt inte var som det skulle. På marken och längs vasstråna syntes en bred strimma av tjockt slem och ur hennes hus stack en tjock stubbig stjært ut.

Vår lilla mus blev riktigt förskrämd. Den tjocka hårlösa stjärten såg ut som om den tillhörde en orm. Men en orms stjært är stadig och täckt med fjäll — men den här var naken, mjuk och full av klibbigt slem.

Pips repade mod och klättrade upp mot boet för att ta sej en titt på den objudna gästen. När hon kommit nästan ända upp rörde stjärten plötsligt på sej och Pips trillade handlöst

ner på marken. Hon gömde sej i gräset och såg på avstånd hur det fula odjuret lojt gled ut ur hennes hus.

Först försvann den tjocka stjärten ur dörren till hennes hus. Sedan visade sej två långa, mjuka horn med små knappar i ändarna. Sedan dök det upp två horn till — men de var kortare. Och slutligen gled odjurets hela vedervärdiga huvud fram ur dörren.

Lilla Pips såg hur en snigel, med sin nakna, mjuka och slemmiga kropp kröp ut ur hennes hus. När Pips såg den från huvud till stjært, i hela dess längd, föreföll den henne jättestor.

Snigeln började släppa sej ner mot marken. Dess mjuka buk smög sej fast intill halmen och efter sig lämnade den en bred strimma segt slem. Pips väntade inte tills den hunnit ner. Hon sprang sin väg. Den mjuka snigeln kunde inte göra henne något ont, men den slappa klibbiga varelsen var henne utsägligt motbjudande. Först efter några timmar vände Pips tillbaka. Snigeln hade försvunnit.

Den lilla musen klättrade upp i sitt hus. Där var allt betäckt med vidrigt slem. Pips kastade ut hela sin bädd av blomfjun och gick ut att samla ihop till en ny. Först sedan det var gjort kunde hon besluta sej för att gå till vila.

Från och med nu spärrade hon ingången genom att stoppa till den med en bunt torrt gräs när hon gick ut.

FÖRRADSKAMMAREN

Dagarna blev allt kortare och kortare och nätterna allt kyligare. På grästopparna mognade kornen. Vinden strödde ut dem på marken och fåglarna kom i svärmar för att pika upp dem.

Pips hade gott om mat. Med varje dag blev hon tjockare och hennes päls glänste.

Nu inredde den lilla fyrbenta Robinson en förråds-kammare där hon samlade förråd för ondare dagar. Hon grävde ett hål dit hon släpade korn som till en riktig källare. Sedan tyckte hon det var för litet och grävde en källare till och förband den med den andra genom en underjordisk gång.

Det regnade oavbrutet. Marken blev mjuk och lerig, gräset blev gult och fuktigt och böjde sej. Pips halmhus sjönk allt djupare och hängde nu

TRE JULAR *Forts. fr. sid. 13*

— Så snällt av dig, gosse, sade hon gnälligt, när han kastade ner bördan framför spisen — men du kunde ju lägga ven i lärn på en gång!

— Tusan heller, sade han ilsket, men blev i detsamma varse Ettan som skymdes av aralian. Skamset tog han upp några vedträn och stoppade in i spisen. Sedan tog han ner fiolen som hängde över skänken och sade: Ska jag spela en låt? Ettan nickade förtjust. Hon tog emot hans ursäkt — fast det var ju hans mamma som skulle ha haft den...

Men också hon tycktes ta åt sig denna form av avbön, ty hon satte sig belåten vid bordet och hörde på. Det var danslåtar med många små extra krumelurer för Ettans skull, och hon begrep det! Han nådde nästan upp i taket när han stod där och svängde på kroppen i takt med låtarna, och när en bit var slut kastade han huvudet bakåt och sänkte stråken med en rörelse som gav betydelse och vikt åt denna föreställning.

Forts. i nästa nr

tätt över marken. I huset började det mögla.

Det var inte trivsamt längre. Snart låg gräset tätt mot marken och Pips hus hängde där som en liten boll, lätt synlig för skarpa ögon. Det började bli farligt att bo där.

Pips beslutade nu att slå sej ner under jorden. Hon fruktade inte längre att en orm skulle nosa reda på hennes hus eller att en oförskämnd groda skulle tränga sej på: ormarna och grodorna var för länge sedan borta.

Vår lilla mus sökte ut en torr och hemlig plats under en jordhög, där grävde hon sitt bo och ingången placerade hon så fiffigt att den kalla luften inte kunde blåsa in i hennes lägenhet.

Från ingången förde en lång rak korridor in till det inre av huset. I slutet av korridoren låg ett litet runt rum. Hit in bar Pips torr mossor och gräs — och inredde ett sovrum med det.

I hennes nya underjordiska rum var det varmt och hemtrevligt. Därifrån grävde hon gångar i jorden fram till sina två källare, så att hon kunde nå dit utan att behöva gå ut i det fria.

När allt var färdigt spärrade Pips till ingången på sin luftiga sommarvilla och flyttade över till sin underjordiska våning.

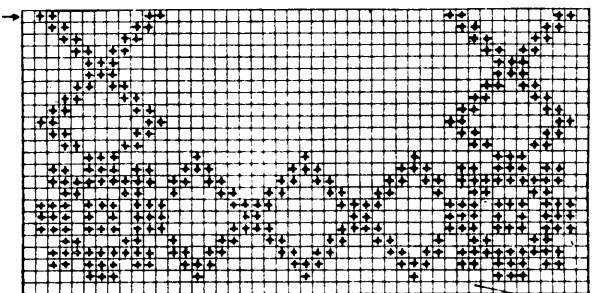
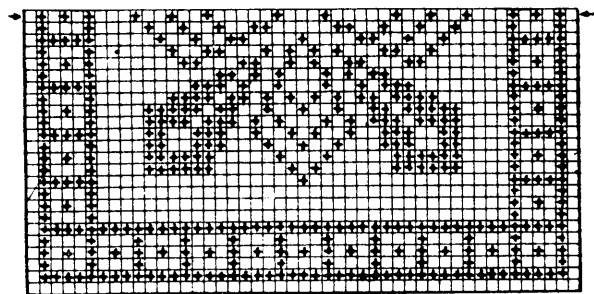
Hur vintern sedan förflöt för lilla Pips — ja, det får ni läsa om i nästa nummer.

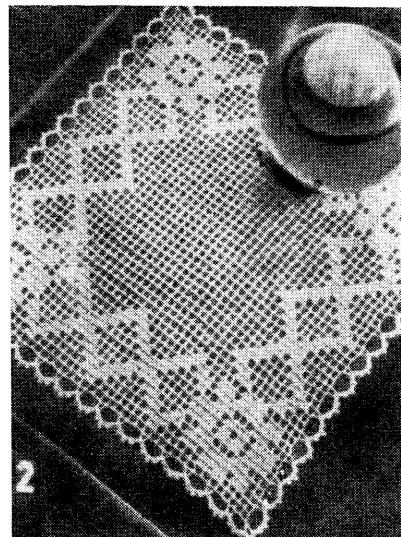
För många, kanske särskilt de äldre, är virkning en omtyckt avkoppling. Här ger vi mönster på två små prydnadsdukar, som passar bra såväl på en blank bordskiva som till underlägg på kakfaten. Det lönar sig att virka med fintrådigt garn, då blir resultatet allra vackrast.

Filetvirkningen är enkel och någon närmare beskrivning behövs inte, hur man tar ut mönstren framgår av mönsterteckningarna. De här dukarna är 24 cm. i fyrkant och fileten (grunden) består av 47 hål. Man börjar med att lägga upp 147 luftmaskor (lm) och det första hålet bildas genom att man tar ner i den nionde lm och gör en stolpe (st) där. I fortsättningen virkar man 2 lm och gör 1 st i tredje lm och så fortgår det varvet ut. Vid varje varvs början virkar man 5 lm, så att man får det första hålet på varvet. Själva mönstret virkas genom att man i stället för de 2 lm virkar 2 st. När hela mönster- och filetvirkningen är klar virkar man en rad bågar runt som avslutning. Bågarna består av 2 varv. I det första varvet virkar man 7 lm och gör en st. i andra och en i tredje av de följande st (se bilderna). Andra varvet virkar man först 3 fasta maskor (fm) kring luftmaskbågen, så 3 lm, så 3 fm igen kring samma båge, så ytterligare 3 lm, 3 fm kring bågen, 3 lm, 3 fm kring bågen. I varje båge blir det alltså 12 fm och 3 uddar (som uppstår genom de 3 lm).

Två dukar i filetvirkning

Efter mönsterbilderna är det lätt att virka de små dukarna. De små pilarna i övre kanten på de båda mönsterteckningarna anger MITTEN på dukarna. Se för övrigt bilderna som klart visar hur mönstret är placerat på de färdiga dukarna.

Varm soppa är härlig vintermat

Kåseri kring mat av Kristina

Soppa är en maträtt med traditioner. Både nationella, kulturella, sociala och — kulinariska. Tänk bara på den svenska ärtsoppa, danskar-nas »ertesuppe» (de har morötter också i sin), den norska fisksoppa, fransmännens löksoppa och ryssar-nas rödbetsoppa, för att bara nämna några. Jag inbillar mej att redan stenålderskvinnan kokade soppa åt sin man, på kött och ben och vatten och kanske några hälsosamma örter, blad och rötter. Som kontrast kan vi tänka oss högreståndsfren som iförd galatoaletten trippar ut i köket för att smaka av bankettsoppa, som med hjälp av de utsöktaste ingredienser lagats till av en skicklig kock eller kokerska. Vi minns oss kris- och arbetslöshetsåren när det bildligt talat gällde att kunna »koka soppa på en spik». Och många, många andra tillfällen när soppan varit räddningen för en husmor med baises i hushållsbörsen. Sannerligen är soppan någonting man inte bara äter.

Beskrivningar på soppor finns det mängder av, men inte behöver man slaviskt följa dem. Improvisera gärna en smula. Varför inte krydda med någon av de härliga gammaldags kryddorna, som finns att köpa i lös vikt på apoteken och som kan ge en extra touche åt det enklaste soppkok. Lite kummin i kålsoppa, körvel i redda soppor, mejram till potatis- och ärtsoppa, timjan till ärtsoppa, rosmarin till kött- och grönsakssoppor är bara några exempel på dessa gamla kryddors användbarhet.

Pröva någon dag en billig och god

POTATISSOPPA MED PURJO

Ansa 3—4 purjolökar, skär dem i små bitar och fräs dem i margarin eller smör, men utan att de brynes. Skala och skär i bitar 1 liter potatis, häll 1½ liter vatten över löken och potatisen, salta och låt det småkoka under lock tills allt är mjukt. Red av soppan med 1½ msk vetemjöl utrört i lite kallt vatten och låt soppan koka ytterligare 10 min. Avsmaka med salt och vitpeppar och en rejäl nypa körvel om ni har det hemma.

Vispa upp en äggula med 1 dl grädd- de i soppskålen, slå den heta soppan över och vispa under tiden. Sist 1 msk hackad persilja.

HASTSOPPA

lagar ni så här: Koka ½ kg skalad och skivad potatis i 1 lit. lättsaltat vatten. Tillsätt sedan 1 burk ärter och morötter och låt dem bli genom- varma. Vispa 1 äggula med 1 dl gräd- de i soppskålen och häll den varma soppan över. Tillsätt 1 msk smör och lika mycket hackad persilja. Smaka av med salt och vitpeppar.

LÖKSOPPA

är gott och går fort att laga. Skala 3—4 hg stor gul lök och skär den i tunna skivor. Fräs den i smör eller margarin, tillsätt 2 msk vetemjöl och vispa väl. Späd sedan med ½ lit. mjölk och lika mycket buljong (på tärning) och låt det koka sakta tills löken är mjuk (ca 30 min.). Avsma- ka med salt och vitpeppar och strö riven ost över. Serveras med rostade brödtärningar eller ostsmörgås på hårt bröd.

FISKSOPPAN

är inte så vanlig hos oss, men prö- var ni det här receptet från Bergen kommer ni säkert ofta att bjuda fa- miljen på fisksoppa.

Rensa och skär i bitar 2 purjo- lökar, 2 morötter, 1 bit selleri och en halv palsternacka. Medan det ko- kar gör ni i ordning 1 kg kolja (låt huvudena vara kvar) och kokar den sakta i lättsaltat vatten. När fisken är färdig tas den upp (den kan ser- veras till samma mål med smält smör och potatis eller ställas undan till nästa dag och bli en härlig fisk- sufflé). De kokta grönsakerna och deras spad hälls i fiskbuljongen och

hettas upp. Vispa upp en äggula med 1 dl grädd- de i soppskålen och slå den heta soppan över alltmedan ni vis- par. Strö sedan över 1 msk hackad gräslök — det är pricken över i:et.

För den förvärvsarbetande husmo- dern, som ofta måste klara midda- gen på ett minimum av tid, är burk- soppan en välsignelse. Också den kan man variera på många sätt. Här några tips:

Köttssoppa kan spädas med mera vatten än vad som anges på burken och bli kraftigare i smaken genom tillsats av en buljongtärning. Lite ri- ven pepparrot ger den en helt ny smak. En god klump förgyller också smaken.

Jordärtskockspurén kan man smaksätta med lite råreven selleri eller med en ½-burk ärter. Natur- ligtvis ska ärtspadet också med i soppan. Eller tillsätt några räkstjär- tar eller några äggklyftor, det för- höjer genast både smak och utse- nde på soppan.

Tomatsoppa kan man dryga ut med spaghetti eller ris. Låt spadet från risgrynen följa med i soppan. Har man inte tid att koka ris eller spaghetti ser en ägghalva i varje sopptallrik festligt ut och är gott. Andra varianter för utdrying och extra smaksättning av tomatsoppa är skivade fiskbullar eller musslor eller en burk ärter och morötter.

En lätt god pudding passar bra som efterrätt. Försök den här:

GRÄDDKAKA

Vispa 3 äggulor och 4 msk socker pösigt. Tillsätt 3 msk vetemjöl, 3 dl sur grädd- (åtminstone i Stockholm kan man köpa gräddfil i 3 dl tetra- pak) och det rivna skalet av en halv citron. (Men kom ihåg att tvätta citronen först, ingen vet hur många fingrar som kramat den innan den hamnade i ert kök.) Vispa de 3 ägg- vitorna till hårt skum och rör försik- tigt ned dem i smeten. Grädda kakan i smörad eldfast form (tag inte för liten form — kakan höjer sig kraf- tigt) i ca 220 gr. ugnsvärme tills den är guldgul på ytan. Servera kakan ljum med någon god sylt eller kom- pott. Den smakar härligt.

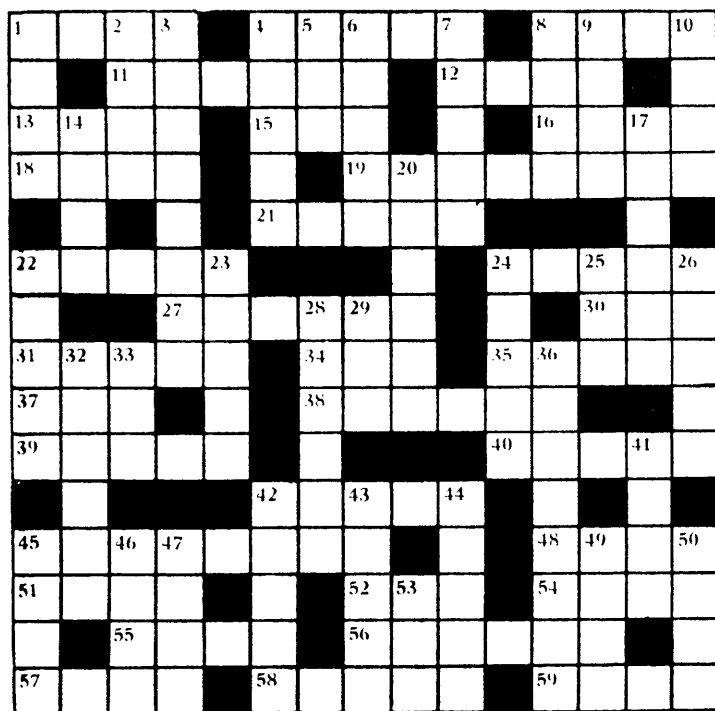
ETT FRAMGÅNSGRIKT

GOTT NYTT ÅR

tillönskas alla SKV-medlemmar
och fredsvänner

Norrbottensdistriktet av
Svenska Kvinnors Vänsterförbund

Korsord nr. 1

VÄGRÄTA ORD

1. Fick ni nog mer än en i julas.
4. Med sådan vilja kommer man långt.
8. För slantar.
11. Gjorde väl den som lämnade tåget.
12. I bruk sommartid.
13. Fågel.
15. Hör till spisen.
16. Lus — när tysken säger det.
18. Fett.
19. Sägessydlänningens sinne vara.
21. Är moroten innan den hamnar i grytan.
22. Alls inte fyllig.
24. En . . . till oro.
27. Gåpåaraktigt.
30. Vindgud.
31. Kan förstörelse vara.
34. Hamnarm.
35. Präglar skånskan.
37. Bör man inte allt som sägs.
38. Måste ni kanske så här års.
39. Kan kunskaper medelst energi.
40. En och annan lär vänta på det.
42. I skolan.
45. Släpper fram droppar.
48. Vad det är vet gatutrafikanterna.
51. När vi drar en nit.
52. Röst.
54. Vanliga i Småland.
55. Är kloförsedd.
56. Blir väl varan som »går».
57. Kan anmärkning vara.
58. Kanske pappa fick göra på julafton.
59. Utan den inga våfflor.

LODRÄTA ORD

1. Mången åldrings plågoris.
2. Renko.

3. Tillåts kvinnor sällan inom arbetslivet.
4. Sådan lyser oftast röd i visorna.
5. Gjorde den som inte deltog i diskussionen.
6. Flicknamn.
7. Renskrives.
8. Ingen koja precis.
9. Eftersökt och dyrt.
10. I skrock och ombord.
14. Tidigt.
17. Kanske i mossen?
20. Något för den jäktade storstadsbon.
22. Råkade.
23. Är tillvaron i atombombens skugga.
24. Enligt visorna sjömannens klädskap.
25. Påvenamn.
26. Vill ha mycket vatten.
28. Så stavades i gamla tider denna stads namn.
29. Fisk.
32. Hör våren till.
33. Vikt.
36. Något sött.
41. Du, den . . .
42. Ljud.
43. Förvaringsplats för minnen.
44. Vill den trötte.
45. Förr mera vanlig handelsplats än nu.
46. Har ni många här.
47. Förbjud atomvapnen!
49. Inte snälla.
50. Sådan person är inte omtyckt.

Lösningarna skall vara oss tillhanda senast den 5 februari. De tre först öppnade rätta lösningarna belönas med bokpris. Märk kuvertet »Korsord nr 1».

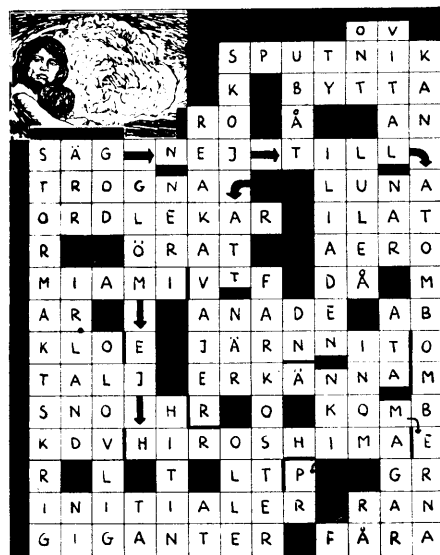
I Skövde

genomförde SKV-avdelningen ett vällyckat offentligt möte söndagen den 25 november. Talare var vårt förbunds ordf., dr *Andrea Andreen*, som talade om sitt besök i Hiroshima i augusti 1957. Därefter visades filmen »Hiroshimas barn». Publiken var djupt gripen av dr Andreens skildring och av filmen. »Den filmen är en enda stor fredspredikan, trots att den besparar oss från de skräckscener vi anar måste ha utspelats när bomben fallit», skriver ordföranden i Skövdeavdelningen, fru Karin Sandelin till oss. Hon ber oss på det varmaste rekommendera filmen till våra avdelningar runt om i landet. Den kan rekvireras från *Föreningsfilmo, Olofsgatan 6, Stockholm C*, i smalfilm till ett pris av 50 kr. per föreställning. Det är en spelfilm på en och trekvarts timme.

Från Skövde är vidare att berätta att vår avdelning där genom Rädda Barnen sänt en stor låda kläder till hittebarnshemmet i Aten. Samtliga plagg har sytts och stickats av avdelningens medlemmar.

*

Lösning till julkrysset

PRISTAGARE:

- 1:a pris: Dora Boman, Sten Sturegatan 8, Göteborg C.
 - 2:a pris: Ruth Svedberg, Åselby 2 B, Tunabro.
 - 3:e pris: Inga Andersson, Wieselgrensgatan 8 G, Göteborg H.
- Priserna kommer med posten.

SKYDD FÖR MÖDRAR...

Forts. fr. sid. 9

tidigare kolonialländerna, s. k. »underutvecklade länder», fick klarhet i hur stora dessa folks problem verkligen är och hur snabbt problemen måste få en lycklig lösning. Här gäller inte att ordna litet jordfördelning eller någon upprustning i vissa byar av hälsovård och skolväsen. Det är i stället miljoner och åter miljoner av medmänniskor som måste få arbete, hus och hem, mat och kläder, hälsovård och undervisning. För kvinnorna i dessa länder gäller det inte bara att kräva införande av barn- och mödravårdscentraler, skolfrukostar etc. utan de måste ställa krav på arbete och utkomstmöjligheter på lika villkor för män och kvinnor av alla raser, förbud mot barnarbete, rätt till undervisning — inte bara högre utan den mest elementära — grundläggande hälsovård, som tillsammans med tillräcklig föda kan sänka den höga barnadödligheten. (Den indiska delegaten berättade, att många kvinnor i hennes land vidtog så desperata åtgärder på grund av bristen på förlossningskliniker och barnmorskor, att de i slutet av en graviditet begick svårare brott, såg till att de blev ertappade och därefter dömdes till fängelsestraff. I fängelset fanns nämligen läkare och i fängelset födda barn fick relativt god vård, riktigt föda och en chans att leva...) Indonesiens, Egyptens, Syriens representanter påvisade alltså att enbart en lagstiftning till skydd för mödrar och barn inte är tillräckligt som ett krav från kvinnornas sida. Där gäller det så elementära ting som erkännande av de mänskliga rättigheterna...

Detta seminarium var bara en teknisk förberedelse inför KDV:s fjärde kongress men kan samma anda av villighet till samarbete och förståelse mellan olika länder genomsyra kongressen är mycket vunnet.

*

SKV:s Studiefond

Tidigare redovisat kr. 3.888:—.

Hällefors SKV-avd. 10:—, Majornas SKV-avd., Göteborg, 50:—, Viola Westling, Hägersten, 15:—, Bollnäs SKV-avd. 25:—, Ljusdals SKV-avd. 25:—, Skövde SKV-avd. 40:—, Halmstads SKV-avd. 16:—, Elisabeth Öije, Djursholm, 10:—, V. Lundbys SKV-avd., Göteborg, 20:—, Eskilstunas SKV-avd. 12:—, Lenhovda komm. arb.-kommun 10:—, Kvibergs SKV-avd., Göteborg, 10:—, Matfors SKV-avd. 25:—, Örnsköldsviks SKV-avd. 10:—, Bodens SKV-avd. 15:—, Lidköpings SKV-avd. 25:—, Karlskoga SKV-avd. 10:—, Högsbo SKV-avd., Göteborg, 20:—, Mölndals SKV-avd. 25:—, Hälsingborgs SKV-avd. 25:—, Stockholmsdist. av SKV 130:—, Järfälla SKV-avd. 43:—, S:t Görans SKV-avd., Stockholm, 7:—, Andrea Andreen, Stockholm, 500:—.

Summa kr. 4.966:—.

Efter atomåldern

av Astrid Pettersson

*Jorden var öde och tom
och ingen skapare fanns —
ur urcellers könlösa plasma
drog genom tusen av sekler
någonting fram mot en delning
till HAN och till HON.*

*Han gick direkt ut att forska
i jordens ruiner
och söka den plats där Sputnik
slog ner.*

*Hon reddes att föda hans barn
och fostrar på nytt en MAN
att söka atomhemligheten.*

— — —
(Bereda en död för en nyare jord).

*Hittar de BIBELN männe?
Och Paulus' odödliga ord?
Och salighetsfrågan för oss
Om en kvinna får ge Sakrament?*

*

Från Norrbotten

fick förbundet dagarna före jul en storstilad julklapp: 2:500 kronor, som åstadkommits genom basarer och tombolor på skilda platser i distriktet. Egentligen var den på detta sätt hopbringade summan dubbelt så stor, eftersom avdelningarna gav den andra hälften av vinsten till distriktet — allt i allt gav »aktionen» 5.000 kronor.

Till alla dem som arbetat så energiskt för att »packa» denna vackra och välkomna julklapp riktar förbundsledningen ett innerligt tack.

LULEÅAVDELNINGEN

tog hem 250 ex. extra av vår tidnings julnummer och vid sitt sista möte för året (som gick av stapeln under festliga former, med luciakaffe och pepparkakor och levande ljus på de dukade långborden), rapporterade att upplagan var i det närmaste såld. Eftersom Luleå-avdelningen svarar för 182 prenumeranter och en ordinarie lösnummerupplaga på 53 ex. innebär det att Vi Kvinnors julnummer nådde ut till närmare 500 hem i Luleå.

Det fortsatta arbetet för tidningen var huvudfrågan vid mötet och alla enades om att inför det nya året höja såväl prenumerant- som lösnummerupplagan. Man beslutade utdela tre priser i form av presentkort till de tre bästa prenumerantvärvarna.

Svenska Kvinnors Vänsterförbund (SKV)

uppstod år 1931 och har utvecklats ur föreningen Frisinnade kvinnor, som bildades 1914. Det bygger på samarbete mellan olika åsiktsriktningar och har därvid alltid hävdat sin tro på kvinnornas särskilda uppgift för fredens sak och sin övertygelse att samhället måste omdanas till att motsvara även de kvinnliga medborgarnas behov.

SKV är sedan maj 1946 svensk sektion av Kvinnornas Demokratiska Världsförbund (KDV), som omfattar över 200 miljoner kvinnor i 80 länder. KDV och dess nationella organisationer kämpar för att vinna och praktiskt förverkliga kvinnornas rättigheter: rätt att rösta och att väljas, rätt till arbete, till lika lön för lika arbete och till befordran; rätt till undervisning och yrkesutbildning och till social trygghet för moder och barn.

KDV och dess nationella organisationer kämpar för att tillförsäkra alla barn ett lyckligt liv i trygghet; undervisning och goda bostäder, hälsovård, sund litteratur, goda fritidssysselsättningar. KDV vill samla all världens kvinnor oberoende av hemort, ras och livsåskådning till försvar av freden.

Tidningen VI KVINNOR
i demokratiskt världsförbund

Utgivare: Andrea Andreen
Redaktionskommitté:
Valborg Svensson, Birgit Ehrén

★

Utkommer med nio nr pr år.
Prenumerationspris pr år: Kr. 4:50
Lösnummer 50 öre (kommissionärer antagas).

★

Postgiro: 513 23. Box 180 73
Stockholm 18

Svenska Kvinnors Vänsterförbund
Förbundsstyrelsens lokaler är
belägna i Kungsgatan 79,
Stockholm. Tel. 53 19 61

Tr.-a.-b. Plantryck, Sthlm 1958